

ÉLETTÜNK

XXVIII. évf. 1. szám (28. Jahrg. Nr. 1.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1996 január.

Egy múzeum jubilál

Mostanában — ugyan nem látványos, csak amolyan csendes módon jubilált az esztergomi érseki- (köznyelven Prímási) palotában lévő Keresztény Múzeum, minthogy ezelőtt 120 éve nyitották meg a nagyközönség előtt. Mint tudjuk, Európa egyik legjelentősebb egyházi múzeuma és műkincseit tekintve hazánkban Budapest után a leggazdagabb gyűjtemény. Képtára a középkori magyar képzőművészet legnagyobb értékeit őrzi (Kolozsvári Tamás „Kálváriá”-ját, M. S. mester oltártábláit stb.). Törzsállománya Simor János hercegprímásnak köszönhető, aki a múlt század 70-es éveiben megvásárolta Rómában a Bertinelli-család mintegy 60 darabból álló régi olasz képtárát. Később, 1916-ban, Ipolyi Arnold nagyváradi püspök hagyatékával bővült a múzeum. Talán csak a Vatikán ad olyan hézagatlan áttekintést az itáliai Trecento és Quattrocento művészetéről, mint az esztergomi képtár.

Néhány szó még az alapítóról. Simor János egy székesfehérvári csizmadia mester fia, tehetsége révén gyorsan haladt a papi hierarchián. Már 44 évesen győri püspök lett, innen került az esztergomi érsek-prímási székbe. Ő koronázta Ferenc Józsefet s ő építteti többek közt a Képtárnak is helyet adó Prímási palotát 1881—82-ben. Nevéhez fűződik a Bazilika építésének befejezése, és a Bakócz-kápolna restaurálása. Hazafias beállítottságára jellemző, hogy a Bazilika oszlopos előcsarnokába két nagy nemzeti hősnök, Nagy Lajos király és Hunyadi János életnagyságú szobrát állíttatta.

— síjő —

IMÁDSÁGOM

Legyenek áldva mind, akik
Szívem összetépték,
Ne ingereljen bosszúra
Engem soha kevélység.

Az irgalom szent anygala
Lakozzék e világon,
S a vértanúk jutalma mind
Az emberekre szálljon.

Ne érezzem sosem, sosem
Poklát a gyűlöletnek!
Kiket mindenki eltaszt,
Azok szeressenek meg.

Jöjjön a békekor, melyet
sok ember sírva vár lenn.
S én is legyek jobb s igazabb.
Mint voltam eddig. Amen!

Reviczky Gyula (1855—1889)

OLVASÓINKNAK SIKERES
BÉKÉS, ÁLDOTT
ÚJESZTENDŐT KIVÁN
A SZERKESZTŐSÉG

P. SZÓKE JÁNOS SDB.:

Újév minden napjára

Az emberi együttélés alapvető szabályaihoz tartozik a különböző üdvözlések mellett az újévi jókívánság is: „Boldog Újévet kívánok!”. A boldogságot nem egy napra, hanem egy egész esztendőre gondoljuk. Amikor jókívánságainkat írásban is kifejezzük, akkor gyakran olyan lapot postázunk, amelyiken látható egy kéményseprő, egy malac és egy négylevelű lóhere. Sok embernek ez is egészen természetes, hiszen a boldogság egyik alkotórésze a szerencsét tartjuk.

A kérdésre: „Mit jelent az Ön számára a tökéletes földi boldogság?” — sokszor érdekes választ kapunk. Van aki úgy véli, hogy számára már az is földi boldogság, ha az utazási irodák által meghirdetett kényelmes és nyugodt szabadság nem könnyelmű kijelentés vagy körmönfont üzleti fogás, hanem komoly, adott szóra épülő ígéret. Sokan, különösen a fiatalok közül úgy vélik, hogy akkor tökéletes számukra a földi boldogság, ha életük nem csupán egy zavarmentes kapcsolat, hanem egyenesen „a hetedik mennyországban” érezhetik magukat.

Kevés ideig kell gondolkoznunk és hamar rádöbbenünk, hogy az imént említett tények, a legmélyebb lelki élmény, a szerencse vagy a természet káprázatos szépsége közül, egyik sem tökéletes. A tökéletesség maradandó kialakulásához hozzátartozik az is, hogy időtálló legyen. A földi életünkben tapasztalt boldogság múlandó és sok veszélyt rejthet magában. Úgy érezzük sokszor, hogy két kézzel megragadtuk és nem vesszük észre, hogy máris kicsúszott kezünkéből.

Hitünk által vehetjük tudomásul, hogy a boldogságot csak az idő és hosszú, kitartó munka hozza meg számunkra és csak az örökkévalóságban bontakozik ki egészen. Csak a halál és a földi élet után áll össze a töredékből az egységes kép és csak akkor tapasztaljuk meg a „szintiszta igazságot”. „Most még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én magam is ismert vagyok”.

Egy ilyen tömör reménynek sokszor elment mond a gyarló emberi viselkedés, hogy az időt nehezen tudjuk kívánni. Így vannak a hitetlenek, akiket kielégít az élvezetajhászat: „Együnk, igyunk, holnap úgyis meghalunk”. A hívő ember is súlyos tévedésbe esik, ha enged a kísértésnek és a számára nagyon fontos időt figyelmen kívül hagyva, „leértékeli” azt. Úgy viselkedik, mintha a földi élet küzdelmének, az örökkévalóság elnyerése szempontjából semmi értelme sem lenne.

Jézus tanításában az éberséget nagyon kihangsúlyozta. Az Emberfia érkezése váratlan lesz, ezért nagyon szükséges a készenlét. Csalóka az a magartartás, ha valaki az új csűrbe összegyűjti a termést és biztonságban érezve magát nyugodtan megpihen. „Istén így szól

hozza: Esztelen! Még az éjjel számon kéri tőled lelkedet. Kié lesz minden, amit szereztél?” (Lk 12,20)

A szüzek is balgáknak bizonyultak, mert elfecsérelték az időt. Belemerültek a társalgásba és nem szereztek olajat lámpásaikba. A lakodalmas ház ajtaja zárva maradt számukra. Az Úr a rideg valóságot félreérthetetlenül tudomásukra adta: „Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket”. (Mt 25,12)

A boldogság az év összes napjára szól. Ez áll a másik igazságra is: a rendelkezésünkre álló időnek is határa van. Nem ismerjük az órát, amikor le kell bontani földi életünk sátrát. Amit mindenkinek tudni kellene: a mai napnak az év minden napjára kimondhatatlan befolyása van. Az a perc a legfontosabb, amelyben most élünk és még mi irányíthatunk.

Háromszázhatvanötödik megpróbálhatjuk 1966-ban is, hogy keresztény ember módjára, öntudatos vallásos életet éljünk. Ezzel bekapcsolódhatunk abba a széleskörű mozgalomba, amelyet Isten szolgálja Mindszenty József bíboros meghirdetett a Máriaév alkalmából: „Ha lesz egymillió imádkozó magyar, akkor nem félek a jövőtől”. Szüntelenül hirdette azt is: „Leleki megújulásból lehet csak nemzeti feltámadás”. Mindszenty József bíboros az engesztelésben jelölte meg a nemzeti feltámadás eszközeit.

„A magyar történelemben számos engesztelő mozgalommal találkozunk az erdő, a nádasok, lakóházak, templomok és székesegyházak szentélyeiben. Évtizedeken és évszázadokon át ostromolták eleink az Eget tatár-törökvész, éhség és nyomor idején. Így Imádkozott Szent István, Szent Gellért, Szent Margit a lét és nemlét kérdése, az ország letarolt állapota és széttépettsége idején... Vagyunk olyan mélyen, mint 1241 és 1526 után, de lelki megújulásunk, bűnbánatunk messze van attól. Különösen pedig messze vagyunk attól a meglátástól, amit az öreg Tóbiás hasonló heyzetben, testi vaksága idején is hirdetett: „Mivel, hogy nem engedelmességtünk a te parancsainknak, azért adattunk ragadmányra, fogásra és halálra, csúfságára és gyaláztatásra minden nemzeteknek, melyek közé szétszórtál bennünket.

Lángtenger kell az egész magyar földről imádságból, hitből, engesztelődésből (a külföldi magyarok életében is). Ezekkel felülhaladjuk a káromkodást és a vasárnap megszenteltetését, az istentagadás, egyházbántás, az erkölcsi lazulás, a korrupció, a Tízparancsolat mindegyike sorozatos áthágásának sűrű szövevényét”.

A döntő választás a mi kezünkben van: mindent az ötlevelű lóherére tesszünk-e és a megtelt csűr biztonságára vagy Krisztus követőinek férfias vallásosságára és öntudatos kereszténységére? Válaszoljunk azonnal! Ne gondolkozunk rajta egy éven át!

Imaszándékok

A SZENTATYA SZÁNDÉKAI
JANUÁRRA

1.

Imádkozunk: hogy a keresztények prófétikus szolgálatukat a fegyverkezés ellen és a béke érdekében a szolidaritás jegyében tegyék.

Ha prófétáról, vagy prófétikus szolgálatról hallunk, rendszerint régmúlt idők Istentől válaszott embereire gondolunk, akik évezredekkel ezelőtt egy-egy korban Isten akaratát tolmácsolták általában romlott erkölcsök, gonoszság ellen. Kivéve az időnként fellépő hamis prófétákat, akik saját vagy politikai céljait akarták isteni igazolással és hatalommal keresztülvinni.

Kicsoda a próféta? Aki látomásban vagy extázisban-elragadtatásban látta és így megkapta Isten akaratának kinyilatkoztatását: a kor bűneire és Isten büntetésére vonatkozóan. Az elragadtatásban — esetenként hozzá tartozhatnak kultikus táncok és ittas mámor — hirdette a próféta Isten parancsát az erkölcsileg zuhlott nemzedéknek.

Szubjektíve azt jelentette, hogy az ember feladta saját emberi elképzeléseit, életvitelét és teljesen átengedte magát Istennek, Isten akaratának és meghatározott időben adott parancsai hirdetésének. Objektíven az Ó- és Újszövetségben az a próféta, aki nem politikai, evilági, hanem kizárólag isteni és ezzel etikai parancsokat hirdetett, függetlenül attól, hogyan fogadta ezt a közvélemény. A prófétalást nem szabad összetéveszteni különféle kultúrák jósaival, akik „orakel”-ben „láttak” emberi sorsokat, sem a csillagjósokkal, akik egyes katasztrófákat is előre „láthatnak”. A látókok soraiban voltak még a sámánok, akik feladata volt többek között harcászati előnyöket, hátrányokat „meglátni”.

Amíg a népek, törzsek látókai nagy tiszteletben éltek, addig a vallási terület prófétáit a „közvélemény” hatására és uszítására előbb-utóbb megölték.

A pap és a próféta között — ez utóbbi Isten emberének is nevezték — az volt a különbség, hogy a pap Isten akaratát, parancsait hirdette, magyarázta inkább ésszel; a próféta az Isten által való és jó értelemben vett megszállottság erejével.

Hogyan vonatkozik ez ránk, „egyszerű” keresztényekre? A keresztény ember a keresztség által részt vesz Jézus „általános papságában”, amelynek három iránya van: a pásztori „hivatal”, azaz alakítani a közvéleményt — amely sajnos sok területen Isten-ellenes vagy istentelen — az általa elérhető területeken: tömegkommunikációs eszközök bírálat, tiltakozás, hozzászólás, személyes tanúságtétel, életvitel...

Második: a papi teendő: imádságos, vallásos, áldozatos élet. Harmadik: a prófétai terület: az emberileg előre látható katasztrófák: háború, megbecstele-
(Folytatás a 2. oldalon.)

Január — Boldogasszony hava

A régi magyar kalendáriumok a két-arcú Janus ünnepeiről elnevezett január hónapot, a polgári esztendő kezdetét édes hazánk mennyei Pátrónájáról Boldogasszony hava névvel illették. A Szűzanyának ez az egészen sajátos, egyedül a magyar nyelvben használt megtisztelő megszólítása az 1996-os újesztendőben ünnepi harangszóként zeng a honfoglalás 1100-éves jubileumát hirdető. Most száz éve a millennium alkalmából Vaszary Kolos hercegprímás kérésére, a magyar nép örömeire XIII. Leó pápa külön ünnepet engedélyezett Magyarok Nagyasszonya címen nemzetünknek.

E liturgikus „emlékmű” jelezte Mária Országának azt a törekvését, hogy az Ő oltalma alatt kíván nekivágni a 20. század második évezredének. A romantikus lelkesedés az újonnan épülő templomok, kitűnő műalkotások: festményeken és szobrokon kívül kedves népénekeinkben is megmutatkozott, melyek közül csak a legközismertebbeket idézem „Nagyasszonyunk hazánk reménye”, és „Oh, Nagyasszony nemzetünk reménye” kezdetűeket. Ma is templomainkban, vagy egy-egy búcsújárás hívő sokadalmában fölcsendülnek e szívhez szóló szavak „Mi lesz belőlünk, hogyha elhagysz? Bús árvaságunk sírba hervaszt... Szállj közénk és sírj Te is velünk, vigasztald és mentsd meg nemzetünk!” Első hallásra úgy vélhetnénk, hogy az első világháború vérzivatarában születtek e Mária-énekek, holott a kiegyezéstől a millenniumig tartó békeidő aranykorának költői termékei csalanak még ma is megannyi magyar szemébe könnyet éppen a mindig aktuális engesztelés gondolatának érzékletes kifejezése miatt.

A kiskarácsony ünnepét a II. Vatikáni zsinat liturgikus rendelkezése az Isten Szent Anyjának szenteli, ugyanis valamikor a pogány római birodalomban örült mulatozások és kicsapongások zajától hangoskodott a polgári esztendő első napja. Emiatt Róma keresztény népe engesztelő napot tartott, s a szentmisét a „bálványtiszteltől való tartózkodás” címen ajánlotta föl. Az egykori világbirodalom főterén, a Forum Romanumon áll a Szent Szűz legrégibb római temploma, a Sancta Maria Antiqua ősi festményekkel ékesített bazilikája.

A Vesta Mater, a házitűzhely istennőjének egykori temploma változott át az Igazság Napja édesanyjának szentélyévé. Valamikor régen nagy ünnepek színtere volt itt, ugyanis a római állam örökkön égő szent tüzét itt táplálták, élesztették az antik világ köz-tiszteletben álló vestaszűzei. Természetes volt tehát, hogy ebben az immár kereszténnyé vált templomban évről-évre megtartsák fölszentelési évfordulóját Natale Sanctae Mariae címen: a Szent-séges Szűz Mária bazilikájának születésnapját. Újévkor az ünnepi szentmise ősrégi könyörgéssel fordul a karácsonyi Istengyermek édesanyjához: „Isten, ki a Boldogságos Szűz Máriának gyümölcsös szűzessége által az emberiségnek az üdvösséget ajándékoztad, arra kérünk, hogy érezzük Annak közbenjárását, Aki által méltókká váltunk Jézus Krisztusnak az élet szerzőjének befogadására.”

Szeményei Mihály pécsegyházmegyei szentének szerző pap századfordulóra írt költői fohásza mintegy címerpajzsba foglalva emeli fölének az 1996-os eszten-

Olvassuk együtt a katekizmust!

A karácsonyi ünnepek még mindnyájunkban elevenen élnek, az öröm vagy a fájdalom minden sebével együtt. A karácsonyfát talán már ki is dobtuk: fájdalmas emlékeink tanuját, — a család ismét nem a szeretetben találkozott... Vagy milyen jó volt ismét a családdal együtt ünnepelni a szeretet légkörében.

A családról beszélgettünk a karácsonyi ünnepek alatt: Isten negyedik parancsolatáról, *Tiszteld apádat és anyádat, hogy sokáig élj azon a földön, amelyet az Úr a te Istened ad neked.* A második kőtábla a negyedik parancsolattal kezdődik. Ez határozza meg a szeretet sorrendjét. Isten azt akarta, hogy szüleinket tiszteljük, akiknek az életet köszönhetjük, és akik nekünk az Isten ismeretét továbbították. Kötelesek vagyunk tisztelni mindazokat, akiket Isten a mi javunkra saját tekintélyével ruházott fel.”

Ezzel kapcsolatban az egyik apa meghatódva jelentette ki: „Az előbb elolvasott szöveget leírom és magamnál hordom, hogy sokszor elolvashassam és megélhessem a szeretet sorrendjét...” De a fiataloknak sem jelentett kevesebb örömet az együttolvasás: „Számomra az lényeges —, ami erőt és reménységet ad —, hogy megtaláljam társamat, családot alapítsunk és boldogok legyünk...” — mondta egy fiatal. Ez a téma mindnyájunkat emberségünkben érint, — hisz a család az egész emberiség „bölcsője”, — ahol elkezdtük az életet. Családban kapott élményekből kiindulva és lélekben visszatérve alkotjuk meg családképünket az egyházzal és a világról, ami befolyásolja egész életünket, attól függetlenül, hogy családban vagy magányosan élünk-e.

Az emberek egy bizonyos része kitaszítottnak érzi magát, ami nem érzelm, hanem nagyon fájdalmas valóságot jelent. Sorolhatnánk a világ összes gondját, ami egyformán teher a szülőknek és a gyerekeknek... A mindenki által ismert problémák felsorolása helyett megoldásokat kerestünk, így ennél a mondatnál kötöttünk ki: „A negyedik parancs meg nem tartása nagy kárt okoz a közösségeknek és az embereknek.” Ha minden problémát felemlítettünk, — ami miatt a családok válságban vannak, — nem felejtethetjük a katekizmus tanítását. Család minden tagjának meg kell tanulni, — és pedig minden nap új-rakezdve — az előbb olvasottakat: a szeretet sorrendjének a begyakorlását.

A kesergés, a pesszimista gondolkodás nem vezet célra, hanem a tettekrelesség és az állandó újatkezdés. Mindenki tudja, hogy ideális család és családi élet csak a könyvekben létezik, a gyakorlat az élet hétköznapijai a család minden tagját elvezetik az „ideális” állapotról a reálisra: emberek vagyunk, akik a család közösségében éljük meg, mit jelent minden pillanatban emberségünket vállalva élni. Ezzel együtt, de nem előtte éljük meg az egyházi közösségben az Isten nagy családja életét. „Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű...” — mondja Jézus.

Arról folytattuk beszélgetésünket,

dő kezdetén a Boldogasszony eszményképét:

„Égi trónján ül fénytől ragyogva Szűz Mária, hazánk pátrónája. Onnan vigyáz ezer évtől fogva Hunniának hármass zöld halmára. Onnan néz le virágok kertjére, Ős hazánkra, választott népére.”

Szilárdy Zoltán (Budapest)

hogy milyen mély és gyógyíthatatlan sebeket hordoznak szülők, akiket nem tisztelnek, nem becsülnék... Ugyanígy gyerekek, akik szülő nélkül nőttek fel... Jézus szeretete egyetemes és mindenkié szól: „úgy szeressétek egymást, ahogy én szeretlek titeket.” Ez a krisztusi szeretetet nekünk is szól, alkalmaznunk kell önmagunkra:

Ha úgy gondolod,

nem szeret már senki, Jézus szeret nem tisztelnek, Jézus megbecsül mindenki elhagyott, Jézus mindig veled van mindenki becsapott, Jézusra számíthatsz, mindenki megbélyegzett, Jézus egyedül megbocsát mindennek vége, Jézussal minden kezdődik, mindenre képtelen vagy, Jézussal mindent megtehetsz!

Mindenki örült a szép formuláknak, de több, nagy szavaknál? Jézus csak akkor jön számításba, amikor mindent elrontottunk, elveszett bárányok, tékozló fiúk lettünk? Milyen fontos a Biblia egészét olvasni és értelmezni, — a megtérés és átalakulás arra a családban megélt állapotra irányul, amikor boldogok voltunk. „Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek be az Isten Országába”, — mondja Jézus. Az isten-gyermekség ajándéka egyaránt adva a szülőknek és a gyerekeknek, amit meg kell valósítani. Aki úgy fogadja az Isten Országát, mint a gyermek, — élő hittel engedelmeskedik az Istennek — számára igazabb valóság, amit hisz, mint amit lát! Ez a gyermekiség állapota, — aminek semmi köze a gyerekességhez. Éppen ezért mondhatjuk a világ minden nehézsége ellenére, nem nagy szó a szeretet megélése, — mivel Isten a szívünkbe adta — hanem minden embernek egyazon közös feladata, hogy helyesen szeressen!

Befejezésül elimádkoztuk a Szent Család ünnep könyörgését: „Istenünk, te ragyogó példaképnek állítottad elénk a Szent Családot. Segíts, hogy nyomukban járjunk, gyakoroljuk a családi élet erőit, mindig egyek maradjunk a szeretetben, és így atyai házában örvendzünk örök jutalmadnak.

Szabó József (Offenburg)

AZ EGYHÁZ AZ ANTISZEMITIZMUS ELLEN

Az egyház és a nem keresztény vallások közti kapcsolatokról 30 évvel ezelőtt, 1965 őszén jelent meg a „Nostra aetate” kezdetű zsinati nyilatkozat. Ez a dokumentum mérföldkő a keresztények és zsidók kapcsolatait illetően, mivel egymás kölcsönös elismerését, nagybecsülését sürgeti és testvéri párbeszédre buzdít. „Kétségtelen, hogy a zsidó hatóságok és párhívek Krisztus halálát követelték — állapítja meg a zsinati tanítás — mégsem lehet minden akkori zsidó vagy éppen a mai zsidóság rovására írni, amit Jézussal tettek, s bár az egyház lett Isten új népe, mégsem szabad úgy szólani a zsidókról, mintha ez a Szentírásból következne... Az egyház elítéli az üldöztetés minden fajtáját, bárki ellen is irányuljon, és mivel nem feledi a zsidókkal való közös örökséget, mélyen sajnálja mindazt az üldözést és az antiszemitizmusnak minden megnyilatkozását, amely bármikor és bárki részéről a zsidók ellen irányult. Ebben nem politikai számítás vezet, hanem vallásos, evangéliumi szeretet”. VR / MK

Lesz-e magyar püspök Szlovákiában

Ez a kérdés régóta foglalkoztatja a szlovákiai magyar katolikusokat. A „Magyarország” című hazai újságban Csáki Pál is erről írt cikket, amelyet a Magyar Kurir bővebben ismertet. A cikkíró szerint azért is fontos a szlovákiai magyar katolikuság igényeivel foglalkozni, mert a közel hatszáz ezres magyarság körében számuk a közösség 64.9 százalékának felel meg s ez a részarány magasabb a szlovákok 64.2 százalékos átlagánál. Fontos tehát, hogy javuljon a helyzetük. E téren ugyanis a szlovákiai magyar katolikuság lemaradása még az erdélyi magyarsággal összevetve is szembeütő: a szlovákiai püspöki karban egyetlen magyar püspök sincs, és csupán ketten tudnak többé-kevésbé magyarul... A református magyarok helyzete annyival jobb, hogy működőképes önkormányzatuk van, legitim püspökük, egyéb szerveik és 1993-ban beindult teológiai főiskolájuk Komáromban. Mindezekről a szlovákiai magyar katolikusok csupán álmodozhatnak, hiszen köztudott, hogy szlovákiai püspöki kar tagjai nem magyarbarátságokról nevezetese. Hírek szerint egy esetleg kinevezendő szlovákiai magyar püspök jelölésénél is egyik legfőbb szempont, hogy bírja a magyar nyelvet, de ne legyen magyar nemzeti-ségű! — (Ilyen nagylelkűek a szlovák katolikus testvérek!!! Alig hihető...)

„Ragaszkodjatok magyar identitásotokhoz, őseitek hitéhez, nyelvéhez és kultúrájához...”

II. János Pál pápa
a szlovákiai magyar zarándokokhoz

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás az első oldalról.)

nítés, rablás, emberölés, fegyverkezés ellen tenni a béke érdekében.

Mindezt a szenvedő emberekkel együtt-érző szolidaritás útján. A szolidaritás a szeretet egyik formája és egyik erős motívuma (indítéka).

2.

Imádkozunk: hogy minden keresztény ökümenikus szellemben éljen, csupán így vállalhatják valódi felelősséggel kötelességüket: Krisztust hirdetni minden embernek.

Minden vallásban találhatók olyan vonások, amelyek magyarázatukban és önértelmezésükben más valláshoz tartozókat kizárnak az örök életből vagy legalábbis úgy értelmezik, nagyon nehezen jutnak el Istenhez. Ezzel szemben magukról úgy tartják, hogy eljutnak Istenhez, mert ők Istennek választottjai. Hol itt a hiba? Ott van: ha én állítom: ez az Isten akarata, az nem biztos, hogy igaz. Lehet, hogy az én akaratom magyarázom Isten neve és tekintélye alá. Csak akkor mondhatom, hogy ez Isten akarata, ha Istentől vezetem le, mit tartsak az Ő akaratainak a sajátom helyett.

Isten minden embert hív, mindenkinek megadja az üdvözülés kegyelmét. Jézus minden emberért vállalta a halált és a megváltást. Hogy nem fogadja el mindenki, az más kérdés. De csak maga zárhatja ki saját magát az üdvösségből, én senkit. Ez Isten akarata. Ebben kell élnem. Ez a magától értetődő ökümenizmus. A felelősséggel vállalt. Nem a kizárás egyéni, vagy csoportos magyarázata. Krisztust csak így szabad hirdetni.

Fejős Ottó

SÓLYMOS SZILVESZTER OSB (Pannonhalma):

MONS SACER - A SZENT HEGY

AZ EZERÉVES PANNONHALMA A TÖRTÉNELEM VIHARAIBAN

Ritkán esik meg egy kolostorral, hogy ezeréves múltat tekinthet vissza. Hazánkban Pannonhalma volt az első monostor, így neki adatik meg ez az évforduló. 1996-ban Pannonhalma ezeréves fennállását ünnepli: ezért hálát ad Istennek, de szembesülnie kell az eljövendő idők kihívásával is. Keresztény és magyar lélek nem mehet el közömbösen a „Szent Hegy” sorsa előtt, amely közös múltunkat is jelenti. Megérezte és szépen fejezte ki ezt Sajó Sándor „Pannonhalmán” című versében:

*Ez itt a Szent hegy, búsa; menedéke,
Csüggedt magyarnak biztató remény.
E falak közt a munka és a béke,
Hit és magyarság lengedez felém.*

*Magyarság réjtjén párás szénaboglya,
Ős lelkeid érzem ősmagyar halom!*

A Szent Hegy első lakói Szent Benedek fiai voltak, akiket Szent Adalbert kérésére még Géza fejedelem hívott be hazánkba, amikor a Prága melletti Brevnov apátságából elűzték őket. Hazánkban már megérett a helyzet arra, hogy a magyarság felvéve a keresztény hitet és életformát, beépüljön a keresztény Európába.

Szent Benedek fiai — akkortájt még az egyetlen nyugati szerzetesrend — római rendalapítójuknak a Regulájában is ható szellemét hozták magukkal. Adalbert és társai Monte Cassino és az Aventinus hagyományain nőttek fel szerzetessé. A maroknyi csapat Anasztáz apáttal az élén hegyre állított lámpásként sugározta az evangélium szoros követésére épülő új életformáját.

A kisugárzás hamarosan viszonzásra talált a magyar lelkekben. Minden biztonnal az elsők között volt Pannonhalmi Boldog Mór, aki már mint „puer scolasticus”, azaz iskolásfiú került a monostorba.

István király a pogány Koppány elleni harcba indulva a szerzetesek imáját kéri, és amikor győztesen visszatér, 1001-ben adománylevelet állít ki a monostornak, amelyben Cassino ősi monostorához hasonló előjogokat és gazdag adományokat biztosít neki. István király személyesen van jelen a Géza fejedelem idején megkezdett Isten háza felszentelésén. — Csak zárójelben: A legutóbbi régészeti feltárások egyértelművé tették, hogy a Szent István-i bazilika a maival lényegileg azonos méretű volt, és két apszisszal, illetőleg altemplommal rendelkezett.

Szent István a pannonhalmi és az általa alapított többi királyi apátságból (Ba-

MÁSODIK REFORMÁCIÓ NYUGATON?

Adrianus Simonis bíboros, Utrecht érseke a „30 giorni” olasz katolikus folyóiratnak adott interjújában elmondta: az egyház ma nehéz helyzetben van. A legnagyobb veszélyt nem az iszlám integrálistusa vagy a szekták terjedése jelenti, hanem a ma divatos eszmeáramlatok, amelyek vita tárgyává teszik a hit alapjait. Azt állítják például, hogy Jézus Krisztus nem Isten, hanem egy többé-kevésbé rendkívüli ember. A nyugati világban egyfajta második reformáció kezdődött el. A mostani helyzet nagyon hasonlít a XVI. századi egyházszakadáshoz — szögezte le a holland bíboros, hozzátéve: „Ennek a második reformációnak mintha az lenne a célja, hogy olyan helyzetet építsen, amelyben mindenki maga határozza meg, miben higgyen és milyen erkölcsöt kövessen.”

VR/MK

konybél, Pécsvárad, Zobor, Zalavár stb.) választja ki a szerzeteseket a hitterjesztés és az országépítés fontos posztjaira (Mórt pécsi püspökké, Asztrikot kalocsai érsekké nevezi ki, és Domonkos esztergomi érsek is bencés stb.) Pannonhalma és a többi monostor az első századokban a hit terjesztésének, a keresztény élet és művelődés kifejlesztésének tűzhelye lesz.

A történelem viharai (török idők) miatt viszonylag kevés adatunk van az első századokról, legalább is olyan, ami a monostor belső életére vonatkozik. Mert egyébként a 11–12. századból hazánkban fennmaradt 60 oklevél közel fele a

De a hamu alatt izzott a parázs: 1639-ben egy kis maradék csapat a romok felett újra indítja az életet. Apátot az osztrák ciszterci apátságból, Heiligenkreutzból kénytelenek kérni a magyar Pálffy Mátyás személyében. A lassú megerősödés közepette ülik meg 1700-ban az alapítás 700 éves évfordulóját.

A 18. század a barokk Pannonhalmát tükrözi: Sajghó főpát megépítteti a ma is pompájában ragyogó kolostori ebédlőt és a barokk prelatúrát; erősödik a teológiai és tudományos képzés; a lelkipásztori munka elsősorban a környék gondozására terjed ki.

A felvilágosodás racionalista szellemi-

HITELESHELYI PECSÉTELŐ SZENT BENEDEK ÁBRÁZOLÁSAVAL

13. század első fele

Pannonhalmi Levéltárban található meg. A hiteleshelyi levéltár a 13. sz. első felében alakult, és annak ősi pecsétnyomója valójában Pannonhalma egyik ereklyéje, amelyet közel 800 év óta minden apát és majdnem minden szerzetes a kezében tartott.

Ha egyetlen apátot kellene bemutatni az első három századból, Oros apátot kell említenünk, aki ötször járt Rómában, részt vett II. Endre királlyal a szentföldi hadjáratban, megvédte a monostort a tatárokkal szemben. Bazilikánk jelen formájában leginkább az ő alkotása.

A történelem és benne a társadalom, az Egyház is folyton alakul, és már a 13. század elején új, mozgékonyabb szerzetesrendek állnak munkába hazánkban is; a ciszterciek mellett elsősorban a szegénységet vállaló ferencesek és domonkosok. A bencés apátságok ebben a korban gyakran kevésbé örvendek képzet mutatnak, egyes egyházi vagy világi hatalmasságok inkább szolgálatuk jutalmául kapják az apátságot birtokaival együtt. A visszaélések ellen Róma a monostorok szövetségbe tömörülését sürgeti. Így alakulnak ki a belső fegyelem és egymás segítése céljából az ún. kongregációk, 1514-ben Pannonhalmával mint főapátsággal a magyar Bencés Kongregáció.

Még egy nagy reménysége volt Pannonhalmának a mohácsi csata előtt: egy Tolnai Máté nevű világi papból bencés lett apátja lendülettel fogott hozzá a szerzetesi élet megújításához. A török közeledtével azonban az apátság mindinkább csak vár lett, és a zsolozsma is elnémult az otthonukat otthagyni kényszerülő szerzetesek távoztával. A század végén néhány évig török zászlót lengelelt a szél a monostor bástyáin.

sége a 18. században Európa szerte a kolostorok elleni hangulatot ébresztgeti. II. József is ebben a szellemben lép: a szerzetesek jelentős részét feloszlattja. 1786-ban Pannonhalmának is ez a sorsa, mint amelyik „magas fekvése miatt nem hajt hasznát a társadalomnak”. 16 évig elhagyottan áll a Szent Hegy. — A napóleoni idők arra hajlítják az uralkodó I. Ferenc császárt, hogy visszaállítsa a bencéseket azzal a feltétellel, hogy 9 iskolában tanítsanak, és a társadalom számára erkölcsös és jó polgárokat neveljenek.

A még élő negyven pannonhalmi bencést óriási feladatok elé állította az új helyzet. A szerzet csak teljes központosítással volt képes elvállalni az új munkakört. Egymás után nyitották meg kapuikat az iskolák, részben a jezsuiták házaiban és iskoláiban: Pozsonyban, Nagyszombatban, Győrött, Sopronban, Kőszegen, Pápán és Esztergomban. A megváltozott életmód, az új feladatok és a korszellem hatásának kiszolgáltatott bencések nehezen találtak rá arra, hogy miként egyeztessék össze a szerzetesi és tanári életformát. — A 19. században csak egyetlen főpátot, a burgenlandi származású Kruesz Krizosztomot említjük meg, aki önfeláldozó lélekkel nagy erőfeszítéssel tett a szerzetesibb élet kialakítása érdekében.

A tanítórenddé vált bencések közül a század közepére jeles szakemberek kerülnek ki: Rómer Flóris a régész, Jedlik Ányos a fizikus, Czuczor Gergely a nyelvész. A szerzet tudományos munkásságát és jó hírét emeli a 19. század első felében megépült klasszicista Főkönyvtár, valamint a Kruesz főpát idejében Storno által megújított bazilika és kerengő. A szerzet a századfordulón, 1896-ban együtt ünnepli a millenniumot az ország-

PÁRIZSI LEVÉL

A párizsi Magyar Katolikus Misszió legmozgalmasabb napjai a karácsonyi vásár, amely először 1968-ban, még szerény körülmények között, került megrendezésre. A karácsonyi vásár az évek folyamán egyre népszerűbb lett és színvonala, varázsa révén Párizs leglátogatottabb magyar rendezvényévé vált, amelyre szívesen eljönnek a francia közelet ismertebb tagjai is.

Ilyenkor, minden külön felkérés nélkül a nemes lelkek munkához látnak és felelősséget vállalnak, hogy a Misszió iránti elkötelezettségükről tanúságot tegyenek, vagyis növelik jó hírüket és anyagi bejövételét.

Ez a csodás hagyomány forgott kockán, amikor a vásár megnyitása előtt egy héttel országos sztrájk bénította meg Franciaországot. Mi lesz most velünk? Ezekben a kaotikus hetekben tapasztaltam meg, hogy a tömegember önző felelőtlensége mellett, ott van a helytálló szolgálatkész felebarát, a mai világ szerény hőse. Misszióink életében ez úgy mutatkozott meg, hogy a vásár vezetői órákig bedugulva autóztak, kilométereket gyalogoltak, cipeltek, lélegezték a szennyes levegőt, naponta alig aludtak 4–5 órát, családjuktól távol töltötték az éjszakákat. Hasonló elkötelezettséggel érkeztek a vendégek és vásárlók. Felismerve a kudarc veszélyét vállalták azt, ami fogyasztói társadalmunkra nem jellemző; nem azt nézték miként járhatnak jól, hanem, miként támogathatják a Missziót. Sokan, akik nem tudtak eljönni, vagy útközben elakadtak, telefonon adták le megrendelésüket. Végül, mégis pozitív mérleggel zárult a vásár. Köszönet és elismerés az önzetlen áldozathozatalért és hála az Istennek, hogy fáradozásunkra áldását adta.

Molnár Ottó

Saját múltját dolgozza fel az ebből az alkalomból megjelentetett 14 kötetes Rendtörténetben.

Eléggé ismertek a jelen század közepének eseményei: Pannonhalma is osztozik a magyar egyházak és a magyarság sorsában. Az 1945-ös események először az anyagi alapoktól fosztják meg a rendet. A szerzet főpátjának, Kelemen Krizosztomnak el kell hagynia az országot, és száműzetésben fejezi be életét. 1948-ban az iskolákat is kiveszik a szerzet kezéből, 1950-ben pedig a többi szerzettel egyetemben sorsa a feloszlás lesz, bár 1950-ben az Egyház és az állam közötti ideiglenes megállapodás következtében a pannonhalmi és a győri gimnáziumot visszakapja a rend, és Pannonhalma mint rendi központ is megmarad. Elveszíti apátságait is: Bakonybél, Tihanyt, Celldömölköt és Zalaapátit; a pannonhalmi egyházmegye is kikerül a főpát joghatósága alól, a győri püspök veszi át. Az elmúlt négy évtized nehéz éveiben Sárközy Pál, Legányi Norbert és Szennay András főpátok vezették a rendet okos, a kényszerű helyzettel számoló, és a lehetőségeket kihasználó kormányzásukkal.

A millenniumra készülve Várszegi Asztrik püspök-főpáté a nehéz feladat, hogy a kívül-belül pusztulást szenvedett Szent Hegyet felkészítse a jeles évforduló ünneplésére és arra, hogy az idők változásai közepette az ősi falak és eszmények időtállóak legyenek, és arra, hogy az ősi apátság a kor által megkövetelt új elvárásoknak is megfeleljen. Rendtársaival arra készül, hogy a jubileumi évben együtt adjon hálát a Szent Hegyen mindazokkal, akiknek a magyar múlt és Pannonhalma sorsa szívügyük. ■

BORBÁNDI GYULA:

Európai magyar katolikus intézmények

2.

Jelentős katolikus vállalkozás volt az Adriányi Gábor bonni egyetemi tanár által 1973-ban elindított magyar egyháztörténelmi sorozat, a *Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae*. Ennek célja az volt, hogy a Magyarországon ki nem adott vagy ki nem adható egyháztörténelmi munkák megjelenési lehetőséghez jussanak. Adriányi jó érzéssel válogatta ki a nyomtatásra méltó kéziratokat, amelyek közül például Hermann Egyed „A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig” című alapvető műve második kiadásban is megjelent, miután az első rövid idő alatt elfogyott. A köteteknek — amelyeknek szerzői között volt Salacz Gábor, Meszlényi Antal, Pfeiffer János és Adriányi Gábor — különösen Magyarországon támadt sok olvasójuk. Ezek nagyrészt magyar nyelven jelentek meg, de volt

köztük német nyelvű is. 1989-ig a Molnár József által indított Aurora könyvek között láttak napvilágot, utána a német Görres Gesellschaft vette át a kiadást. A kötetek száma már 1992-ben meghaladta a tízet.

A nyugati magyar katolikus egyházi sajtó vezető orgánumai közé tartozik a Münchenben megjelenő *Életünk* című havi és a *Mérleg* című negyedévi folyóirat. Mindkettőről már szó volt egy előző írásban, az *Életünk* 1995 októberi számában. Jelentős teljesítményük, hogy a Magyarországon bekövetkezett politikai változások és azok nyugati következményei ellenére régi helyükön és formában jelennek meg.

Ellentétben a római *Katolikus Szemle* nével, amely 1991 végén úgy döntött, hogy áttelepszik Magyarországra és megváltoztatja jellegét. A pannonhalmi bencés kolostorba visszatért Békés

Gellért irányításával évenként egyszerekszer megjelenő — de a régi évfolyam-megjelölést folytatva — tanulmánykötetek sorozatává alakult át. E kötetek főleg a Pax Romana kongresszusok anyagát teszik nyomtatott formában hozzáférhetővé. E tanulmánykötetek eddig ilyen címeket viseltek: *Keresztények és a szabadság*, *Keresztények és a demokrácia*, *Megújuló egyház a megújuló társadalomszolgálatban*, „Szelíd erő” *Lengyelországban*, *Szegénység-gazdagság-gazdálkodás*. Az átalakult és hazai orgánummá lett *Katolikus Szemle* változatlanul Békés Gellért egyéniségét sugározza. Az ő mind teológiai, mind irodalmi tájékozottságának, sokoldalú képességeinek és szerkesztői erényeinek volt tulajdonítható, hogy a folyóirat évtizedeken át a vallási türelem és nyitottság, az ökumenikus szemlélet, a tudományos és irodalmi igényesség jegyében működött. Ez jellemzi a Pannonhalmán berendezett műhely termékeit is.

Két további nyugati katolikus lap ugyancsak hazatért. Az egyik a *Távlatok* című világnézeti, teológiai és kulturális folyóirat, amely a *Szolgálat* című folyóirat utódként 1991 januárjában idült. A Szolgálat 1990 végéig jelent meg a kismartoni Prugg Verlag gondozásában. Felelős kiadója Hegyi György bécsi magyar lelkipásztor volt. A nyolcvanas években Benkő Antal és Teleki Béla szerkesztette. Az örökébe lépett Távlatok-at a Vatikáni Rádió magyar adását vezető Szabó Ferenc jezsuita szerkesztette és az ugyancsak jezsuita Nagy Ferenc volt a társszerkesztő. Bécsben adták ki, de nem sokáig, mert átköltözött Budapestre.

Ugyancsak Budapest lett a megjelenési helye a külföldi jezsuiták *A Szív* című kanadai havi lapjának, amelyet 1982-től 1988-ig Nagy Ferenc, 1988-tól pedig Sajgó Szabolcs szerkesztett. 1990 májusában Magyarországra költözött és Budapesten mint „katolikus lelkiismereti tájékoztató” jelenik meg.

Mindszenty József bíboros hamvainak hazaszállítása és Esztergomban 1991 május elején történt eltemetése után az általa létrehozott *Mindszenty Alapítvány* tevékenysége két ügyre összpontosul: a boldoggá avatási eljárásban való segédkezés és a bíboros hagyatékának végleges elhelyezése. A boldoggá avatási eljárás ügye a Bécsi Főegyházmegegyétől 1994 tavaszán átkerült az Esztergom-Budapesti Főegyházmegegye illetékesébe és márciusban Paskai László bíboros-primás a boldoggá avatási ügy posztulátorává a Nyugaton élő Szőke János szalézi szerzetest nevezte ki. A máriacelli rendház két szobájában berendezett *Mindszenty Múzeum* anyaga előreláthatóan Esztergomba kerül és az írásos hagyatékot a Budapesten nyíló *Mindszenty Kutatóközpont* őrzi majd.

A Nyugaton élő magyar papok közül a legmagasabb rangra Kada Lajos érsek emelkedett. Vatikáni diplomáciai szolgálatból — már mint érseket — 1984-ben Rómába rendelték és az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció titkára lett. 1991 augusztusában a pápa a bonni, 1995 szeptemberében pedig a madridi apostoli nunciatura vezetésével bízta meg. Kapcsolata a magyar katolikus egyházzal eleven maradt azután is, hogy a Szentatya közvetlen munkatársai egyikévé vált. Amikor II. János Pál 1991 nyarán Magyarországra látogatott, kíséretében ott volt Kada Lajos is. Ő tanította a pápát a magyar szavak kiejtésére és

hozzájárult magyar ismeretei gyarapításához.

A nyugati magyar katolikus klérus nézeteit tükrözték azok a szavak, amelyeket Kada Lajos egy interjúban két időszzerű hazai témáról Lőcsei Gabriellának, a Magyar Nemzet kulturális rovatvezetőjének 1993 végén mondott. A keresztény kurzus vádját illetően kijelentette: „Keresztény kurzusról a jelen körülmények között csak azok beszélhetnek, akik annak még az árnyékát sem akarják látni. Közben pedig megfosztják a társadalmat az elmúlt évtizedekben megtagadott erkölcsi és vallási értékek újraélesztésétől, amelynek szükségességét pedig a mai nagyhangúak is hirdették még nemrég. Ahol a hívek igénylik a katolikus és a többi történelmi egyház intézményeit, ott igenis joguk, sőt kötelességük a törvény által biztosított lehetőségek kihasználására törekedni, sőt azt megkövetelni. Nem ők a demokrácia ellenségei, hanem azok, akik a törvény szándékának a megvalósítását akadályozzák vagy kijátszszak”. Arra a kérdésre, hogy miként vélekedjék a társadalom a katolikus főpapságnak azokról a tagjairól, akik a Kádár-rezsimben megalkudni látszottak a hivatalos politikával és együttműködtek az Állami Egyházügyi Hivatallal, így válaszolt: „Majdnem 47 éve tartózkodom külföldön. Olyan időbeli és térbeli távolság ez, amely lehetetlenné teszi, hogy tárgyilagos ítéletet mondhassak azokról, akik számomra — és sokak számára — ismeretlen körülmények között cselekedtek, nagyon gyakran szabad elhatározás nélkül, kényszer alatt. A megkívánt döntés vagy cselekvés megtagadása sokszor nemcsak az ő számukra jelentett veszélyt, hanem a gondjaikra bízottakra is. E kényszerhelyzetekben hozott elhatározások lelki kínjait nehéz lemérni. Főleg a kívülről nehéz. Véleményem szerint maguknak a kérdéses személyeknek a kötelessége őszinte lelkiismeretvizsgálatot tartani, és következetes lépéseket tenni. Jóakarattal, igaz elszántsággal meg lehet találni a megoldást a közjó érdekében. De soha ne feledkezzünk meg arról, hogy Istenben az igazságosság és az irgalom együtt van jelen, és nekünk, embereknek igyekeznünk kell ítéleteinkben e két tulajdonságot együtt alkalmazni. Ezzel természetesen nem óhajtók mindenre leplet vetni, mert tudom, azok felé is igyekezni kell igazságot szolgáltatni, akik mások miatt szenvedtek.”

Rómában erősen megcsappant az egyházvezetés központi intézményeiben dolgozó magyar papok aránya. Ez annak volt tulajdonítható, hogy többen meghaltak, megöregedtek vagy más beosztást kaptak.

A katolikus klérust és intézményrendszert az 1985 és 1995 közötti évtizedben érzékenyen érintette több tevékeny és neves pap halála. Elhunyt 1985-ben István Béla, 1986-ban Tomek Vince és Rezek Román, 1987-ben Irányi László, 1988-ban Közi Horváth József és Magyary Gyula, 1991-ben Harangozó Ferenc, 1993-ban Fábian Károly és Hieró István, 1994-ben Kögl Szeverin, 1995-ben Nyers János és Kerny Géza. Érdekes jelenség, hogy katolikus papok — a nyugati magyar szellemi elit minden más rétegét messze túlszárnyalva — 1990 után nagy számban tértek vissza Magyarországra és vállaltak szolgálatot a vallási élet újjászervezésében. Ez a fordított irányú exodus erősen kihatott a nyugati magyar katolikus egyházi életre és a lelkipásztorkodásra, amely utánpótlását újabban részben a szomszédos országok magyar kisebbségei köréből kapja.

GYERMEKEKNEK

Az új év első napjaiban még elevenen él emlékezetemben, hogy hogyan búcsúzott a tavalyi év. Harangok zúgása, petárdák pukkanása jelezte az ünnepélyes pillanatot, mely múlttá tett egy évnyi örömet és bánatot. Az emberek meghatódva keztek egymással és jókívánásokat rebegettek.

Most, még az új év kapujában biztosan megfordul a te fejedben is a kérdés: vajon mit tartogat számomra az 1996-os esztendő? S a rövid és biztos válasz is bizonyára benned motoszkál: örömet és bánatot.

Lesznek napok, órák, percek amikor szinte szárnyaid nőnek az örömtől. Szépnek látod majd a világot, jónak az embereket, s boldog leszel, hogy Isten megadta ezt neked. De sajnos ez csak az egyik, a szebbik része lesz az új évnek.

A másik már sötétebb, nehezebb. Ha néha elcsúsz egy-egy hírfoszlányt a TV-ből, ha látod, hogy szüleid arca elkomorul, amikor családokat jövőjét latolgatják, ha belegondolsz, hogy mennyi problémával kell megküzdened, akkor köny-

nyen meglehet, hogy elkedvetlenedsz.

Emlékszel, hogy 1—2 évvel ezelőtt mi történt veled, amikor problémáid voltak? Ha séta közben elfáradtál, szüleid ölkében vittek tovább; ha elesztél, karjaikba kaptak; ha bánatodban, fájdalommal sírtál, mindjárt hozzájuk bújhattál, hogy kedvesen megcírógassanak. Érted aggódó szeretetüket, segítőkészségüket soha nem kellett nélkülözned. Így könnyen átvészelted a nehézségeket.

S most, amikor az új év problémáira gondolsz, most sem szabad kétségbe esned. Az év kezdetén Isten is kezdetet nyújt neked. A szülők biztonsága mellett az ő segítségét is felajánlja, hogy egyre önállóbbá váló utadat ne kelljen támasz nélkül járnod az új esztendőben. Használj hát ki az alkalmat. Fogadd el a feléd nyújtott segítő jobbot. Szüleid mellé szerezz magadnak egy Isteni Barátot, aki tanúja lesz örömeidnek és orvosa bánatodnak. Ha vele jársz, nem marad számodra csupán egy üres kívánság: boldog új évet kívánok!

János atya

FIATALOKNAK

Január 8-án, Urunk megkeresztelésének ünnepén olvassuk Izajás próféta könyvéből: „A megtört nádszálát nem törö össze, a pislákoló mécsbelet nem oltja ki... nem lankad el, sem kedvét nem veszti, míg az igazságot meg nem szilárdítja...” (Izajás 42, 1-4)

A fenti sorok: Izajásnak az Úr szolgájáról szóló első éneke. Szerintem az egyik legszebb, legköltőibb megfogalmazása az eljövendő Messiás szándékának: reményt, erőt adni minden Őbenne hívó embernek. Nem lankadó kedvet az igazság szolgálatában, követésében...

Jóleső érzés olvasni e sorokat. Amikor baj van, ha a kétségbeesés vagy a látásilag változtathatatlanba való beletörődés, belefásulás veszélye fenyeget.

Hány kapcsolat — házasság, barátság — már csak pislákoló, füstölő kanóc; függőség kábítószerrel, alkohollal, adósságtól; büntetett előélet, óvadékkért szabaddalban, felfüggesztett, kiközösítve, fázva a híd alatt, vagy munka nélkül kéregetve: megroppant nád...

A kísértés óriási: Teljesen kioltani a még füstölő mécsbelet, kettétörni a megroppant nádat; gögösen, saját, vélt sikereinktől öntelten mondani: „Erre semmi szükség már, értéktelen!” „Az ő

baja! Másszon ki belőle, ha tud!” „Ilyenekkel nem jó szóba állni!”...

Pedig hányszor vallottam én is kudarcot?! Hitem, reményem, emberi kapcsolataim; a változásba, gyógyulásba vetett bizalmam: csak füstölő kanóc, megtört nád volt számtalanszor... S milyen jó volt hallani: „Bátorság! Ne lankadj!” „A jóért, az igazságért érdelem mindig újra kezdeni!”

Kedves Fiatalok!

Elmondok egy rövid (persze kitalált) történetet: Egyszer kapott valaki ajándékba egy cserép virágot. Kényes, törékeny szárát, ágait azt sem tudta hogyan óvja, védje. Szállítás közben mégis megtörtént a baj. A cserép feldőlt, a virág szára megroppant, csak néhány vékony rost tartotta. Valaki azt tanácsolta: Kár a szemétre dobni... Van még remény... Csak ápolni, kötözni, „sínbe tenni” kell... S a csoda megtörtént: néhány hét után a törés helyén erős csomó keletkezett — talán nem szép — de a szár legerősebb pontja lett! S a virág élt, virult boldogan...

Remény, gyógyulás, erő és szépség születhet abból, ha „a megtört nádat nem törjük el és a pislákoló mécsbelet” nem oltjuk ki — ahogyan Ő tette.

Pál atya

Az Esztergom-Budapesti főegyházmegye helyzete, gondjai, jövője

DR. PASKAI LÁSZLÓ BÍBOROS-PRIMÁSSAL, ESZTERGOM-BUDAPESTI ÉRSEKEL BESZÉLGET
AZ ÉLETÜNK SZERKESZTŐJE, FEJŐS OTTÓ A BUDAVÁRI PRIMÁSI PALOTÁBAN

2. rész.

Életünk: Nyugaton sajnos elterjedt szokás, hogy egyes újságírók mind az egyházat általánosságban, mind püspököket, papokat ott támadnak ahol és ahányszor lehet. Németországban ügyes védekezőszervezetet dolgoztak ki több vonalon. Hogyan védekezik egy magyar püspök, ha a médiák által támadás éri?

Dr. Paskai László: Mindenek előtt hadd mondjam azt, hogy olyan jellegű támadás mint amilyenről többek között Ausztriából hallottam híreket, Magyarországon így nem fordult elő. Kifejezetten erkölcsi alapon vagy jogi alapon támadás nem érte a püspököket, papokat, legalábbis nem jut eszembe pillanatnyilag ilyen eset.

E.: Hogyan működik az ökuménia egyházmegyében?

P. L.: Az ökumenikus együttműködés nem túl hosszú időre tekint vissza, 8—9 év óta alakult ki intenzívebben. Összeszoktunk jönni megbeszélni közös ügyeket, hisz van nagyon sok közös ügy, akár hitoktatás, akár iskolák, amelyeknél felekezeti különbözőség természetesen nem jön elő. A másik dolog, hogy körülbelül 7—8 esztendeje a keresztény egyházak legfőbb vezetői januárban közös ökumenikus istentiszteletet tartanak. Aki tudja, hogy Magyarországon milyen feszültség volt a katolikusok és a protestánsok között, az ezt értékelni tudja. Szükség volna teológiai bizottságra, elvileg jött is ilyen bizottság létre, de azt nem mondanám, hogy különösebb eredményt értek volna el. Itt inkább azt emelném ki, hogy részint a Szentszéknek a kívánsága is volt az új misekönyv kiadásakor, hogy ökumenikus jellegű legyen a Miatyánk szövege és az apostoli hitvallás szövege. Ebben meg is állapodtunk és mi a liturgiánkban ezt használjuk. Együttműködés mutatkozik meg a szeretetszolgálatban, noha külön szerszolgálat van a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának illetve a katolikus egyháznak. Ezen a területen mindenféleképpen kellene előrelépni és a protestánsok részéről hallottam értékelő megjegyzést a Szentatyának a legújabb ökumenizmustól kiadott enciklikájára vonatkozóan, ha nem is mindenben értenek ezzel egyet. Kicsit problematikusnak tekintik a protestánsok a házassággal kapcsolatos kérdést. Nevezetesen ismerős a katolikus álláspont vegyes házasság esetén: most nincs reverzális, hanem a szülőkre van bízva, a nem katolikus fél tudomásul veszi a katolikus félnek az ígéretét; protestánsok részéről inkább szerepel az a régi fölfogás, amelyik még az előző kódex szerint volt érvényben Magyarországon, latinul: *sexum sexus servitur*, tehát a vegyes há-

zasságnál nemek szerint legyen megosztva a gyermekeknek a vallása. Ez mint igény, probléma jön részükről elő, de katolikus szempontból ismerős az, hogy sokkal inkább a vallásszabadság szempontjából van az előírás és ebben megmutatkozik a többi keresztény felekezet iránti megbecsülés is.

E.: Azt mondtad, hogy mi használjuk ezeket az új ökumenikus szövegeket, például a Miatyánknak az új szövegét. Azt jelenti ez, hogy ők kevésbé használják?

P. L.: Igen, tekintettel arra, hogy a protestáns egyházaknál az a hierarchikus rendszer nincs meg, mint a katolikus egyházban, tehát ha jön egy útmutatás vagy utasítás, azt mindenki követi. Az istentiszteleteken — rádióközvetítésre gondolok — sok lelkész még a saját régi szöveget mondja a Miatyánknál, de ehhez kapcsolódik az, hogy még a szentírási részt is a régi szentírási fordításból olvassák föl, noha a protestánsoknak is van új, modernebb fordításuk.

E.: Van-e ökumenikus szentírásfordítás magyar nyelven?

P. L.: Nincs. Az igény megmutatkozott kölcsönösen, hogy jó volna ilyen szentírásfordítás. Amikor a jelenlegi új fordítás készült, az 1973-ban jelent meg, akkor volt kapcsolatkeresés a protestánsok felé, a zsidók felé is, de nem jött létre az, hogy közösen is lehetett volna a szentírásfordítást elvégezni. Az igény megvan, hogy ebből mikor, mennyi születik meg, a jövő titka.

E.: A cserkészlet az egyházzal vagy egyház nélkül épül?

P. L.: Gyakorlatilag az egyházzal együtt épül, és igen sok plébánián törekednek a gyerekeket a cserkészlet közösségébe bevonni. Itt különösképpen is megmutatkozik az újjászerveződés nehézsége, azok szervezik a cserkészletet, akik fiatal korukban cserkésztek voltak, tehát idősek. Nem volt meg a folyamatosság. Másik az, hogy a cserkészethez való kapcsolás, tehát az avatás is hasonló lerövidített időben történik. A régi vagy máshol szokásos előírásokat kellően nem tudják megtartani. De azt meg kell említenem, hogy jónéhány nagyon komolyan gondolkodó lelkes cserkészvezetővel találkoztam, akik részint pedagógusok, s tudnak alkalmazkodni a mostani fiatalokhoz. Ha ünnepélyesen misén megjelennek, nagyon sok plébánián cserkésztek is részt vesznek a misén. A Szent István körmeneten is minden évben szép számú cserkészcsapat van jelen.

E.: Mik a gondjaid?

P. L.: A papi utánpótlás az egyik komoly gond, hisz nincs elég lelkipásztor és a lelkipásztorkodásban lévő papok fele 60 év fölötti. A politikai változás következtében egy kicsit emelkedett a papnövendékek száma, de nem a szükségnek, igénynek megfelelő mértékben. Az idei évben hat új szeminaristát vettünk föl. Nem kevés, de nem is sok. Szeminaristáink száma körülbelül 50 — körülbelül mondom, mert ez változó szám, aszerint, ki mikor lép ki —, Esztergomban tanulnak, részint Budapesten, vannak a Germanikumban növendékeink, azonkívül a római szemináriumban is. Hála Istennek, biztosítani tudjuk, hogy a jobb tehetségűek Rómában is végezhesenek tanulmányokat.

E.: Hány szentelés az idén vagy az utóbbi években?

P. L.: Az idén négy papszentelés volt.

Meg kell jegyeztem, mikor a politikai légkör megváltozott, akkor 5 évről 6 évre alakítottuk át a teológiai képzést. Indoka nagyon egyszerű, előzőleg 2 éves katonaság volt, majd 1 éves katonaság és ilyen szempontból a papszentelés időpontja kitolódott. A 6 évre való átalakítás jelentette azt is, hogy egy félévi lelkipásztori gyakorlatot is be tudunk iktatni. Az idei esztendőben érkezett el odáig az ötödik évfolyam, amelyiknek már hatodik évfolyama is lesz. Tehát azok közül senki sem került szentelésre. Volt azonban két növendék, akik befejezték tanulmányaikat, a harmadikat tavaly korhiány miatt nem szentelhettem, ő központista, ott más a tanulmányi rend és hatodéves volt, egy növendék pedig Heiligenkreuzban végezte el a teológiát, ott megint más beosztásban történik a teológiai tanulmány. Tehát így jött ki az idén a négy papszentelés. Most jelenleg öt diakónusunk van, akik kimennek lelkipásztori szolgálatba és jövőre érik el a papszentelést, plusz egy Germanikumban tanuló papnövendék. A gondok közé tartozik az is, hogy a hívek közül minél több jó segítőt tudjunk találni. Szoktam ezt megfogalmazni így is, nem csak paphiánnyal küzdünk, hanem a hívek részéről való segítség hiányával is. Ezalatt azt értem, hogy jó világi hitoktatóink legyenek, ki kell őket képezni, ezek többé-kevésbé idősebb emberek, vallásosak, de ez a hitoktatáshoz önmagában véve nem elegendő. Az egyházközségekben a plébániákon kellene jó segítők, akár lelkipásztori kisegítők, akik bizonyos föladatakat el tudnak végezni. Megemlítem, hogy amikor lelkipásztori segítségről beszélünk, a hívek részéről nagyon sokszor a szószék, meg az oltár jut eszükbe, pedig az egyház működése ebben nem merül ki. Még van nagyon sok olyan terület, amelyeket elsősorban a híveinknek kellene ellátni. Gondolok a Karitászra, gondolok az egyházközség anyagi feladataival kapcsolatos törekvésekre, a híveknek a megnyerése, tehát egy missziós lelkület, saját hatáskörükön belül, a gyermekeknek a nevelése és folytathatnám tovább.

E.: Terveid?

P. L.: Terveket nagyon egyszerűen úgy tudnám megfogalmazni, hogy az egyházmegyei zsinaton kitűzött célokat tudjuk teljesíteni. Ebben szerepelt többek között az úgynevezett szakpasztoráció. Szakpasztoráción értem a következőt, hogy legyen egy-egy irányítója, felelőse a hitoktatásnak, az ifjúsággal való foglalkozásnak, a felnőttek nevelésének, a hivatásbresztésnek, a Karitásznak, a különböző sérült, hallás-, látás-sérültekkel való gondoskodásnak és így tovább. Az előkészületek az elmúlt időben megtörténtek, szándékosan nagy-csütörtökhöz, a papok ünnepéhez kapcsolódóan kapták a referensek és csoportvezetők kezébe a megbízatást és tették le az esküjüket. Három püspöki helynököt kineveztem a lelkipásztori-, a kulturális- és a karitatív területre. Ezeknek az irányítása alatt dolgoznak a szakpasztorációba beosztott papok, de ha olyan a jellege, civilek is. A tervek között éppen ez a leglényegesebb, hogy figyelembe véve Budapestnek a helyzetét, a szakpasztorációs területek jól elinduljanak és jó hatást is tudjanak elérni, tehát meglegyen az eredménye. Külföldön a szakpasztoráció folyamato-

san épült ki, mi most kezdünk hozzá, tapasztalat nélkül, a kezdés nehézségeivel. Teljesen nem kell azonban a nulláról kezdeni, mert éppen a zsinat alkalmával vettük észre, hogy annyi sok jó kezdeményezés volt már az egyházmegyében, de ezeket részint össze kell hangolni, össze kell kapcsolni, olyan formában, hogy ne csak egy bizonyos helyen, területen működjenek, hanem az egész egyházmegyében hatékonyak tudjanak lenni.

E.: Köszönöm szépen a beszélgetést bíboros úr.

Hírek — események

A PESTI BAZILIKA JUBILEUMA

A budapesti Szent István bazilika felszentelésének 90. évfordulóján, 1995 november 19-én vasárnap, hálaadó szentmisét tartottak. A szentmisét Paskai László esztergomi érsek, bíboros-primás celebrálta és ő mondott szentbeszédet. Felgyógyulása óta ekkor jelent meg először a nyilvánosság előtt. Négy nappal később, november 23-án az építők a restaurált Mátyás templomot adták át ünnepélyesen Paskai László bíborosnak. Tavaly nyáron — mint tudjuk — me-renyletet követtek el a templom ellen, berobbantották a Halászbástya felőli részen az altemplom lejáratait, csúnyán megsérült a szentély, a sekrestye és a Gara-kápolna. Egyébként az egész templomkülső is alaposabb felújításra szorulna. MK

MUNKÁCSY-EMLEKTÁBLA COLPACHBAN

A Luxemburgi Magyar Baráti Kör emléktáblát helyezett el a Colpach-i kastély falán Munkácsy Mihály halálának 95. évfordulója alkalmából. Az emléktáblán magyar és francia nyelven ez a szöveg olvasható: „Itt, az egykori De Marches kastélyban élt és alkotott 1872 és 1897 között Munkácsy Mihály, aki 1844-ben született és 1900-ban halt meg, a magyar festőművészet kiemelkedő alkaja, Cecil de Marches-Papier férje”. Munkácsynak Marches báró özvegyével kötött házassága, a „hitves” nagyravágyása, a fényűző élet végülis Eendenichebe vezetett, az örültek házába.

L A P S Z É L R E

Hogy mik ki nem derülnek! —

A világlapok — így a Times is — hírtl adták, hogy Karadzsis boszniai szerb vezető az Orosz Írószövetség a Mihail Solohov-díjjal tüntette ki. Karadzsis ugyanis üres óráiban, ha éppen nem lőnek, költeményeket ír. „A történelem során — írja az említett lap — a tömeggyilkosok gyakran kísérelték meg hírnevüket a nemesebb művészetek művelésével szépténi”, majd fel is sorol néhány nevet, milyen előkelő társaságba került a „pánszláv” vezér. Legismertebb köztük Néró, de VIII. Henrik is verselgetett. Említhetjük Mao Ce-tungot is, vagy az olyan nem kevésbé véreskezű japán császárokat, akik a „haiku” műfajt kedvelték (Haiku: 3 sorban 17 szótagból álló lírai vers). Napjainkban megint divatozik. Aki nem tud mondjuk szabályos szonettet írni, az gyorsan szusszan: egy rövid haikut.

*

Ez is eszembe jutott...

Sajnálkozva szokás emlegetni — kivált az óhazában —, hogy a hazán kívül élő magyarok száján lassan elhal a magyar idioma. Ez sajnos, igaz. Ambár van az éremnek másik oldala: az hogy a kinti magyarok nyelvükben is őriznek valamit. Otthon például az énekegyüttes neve általában énekkar, egyre inkább kórus, ritkán előfordul még dalárda. De messze-messze a hazától még létezik a d a l k ö r. S az én fülemnek mindközül ez a legszebb! Vörösmartyt idézi.

— sljő —

EXCELSIOR

*Hitetlen, gonosz a világ?
Te nézd az égi Jót magát,
Bízzál meg Istenben híven,
És higgy, szívem!*

*Gond, keserűség elborít?
Csak éj van itt, csak bú van itt?
Majd egykor földérik. Ne félj,
Szívem, remélj!*

*Amerre jársz: rom rom felett?
Temérdek gazság, gyűlölet?
Szívem, kétségbe mégse ess,
Te csak szeress!*

Endrődi Sándor (1850—1920)

Börtönmise Veszprémben

VISSZAEMLEKEZÉS EGY 50 ÉV ELŐTTI SZENTMISÉRE, AMELYET 1945. SZEPTEMBER 5-ÉN AZ AKKORI VESZPRÉMI PÜSPÖK, MINDSZENTY JÓZSEF MUTATOTT BE A VÁRBÖRTÖN LAKÓINAK

Örömhír érkezett 1945. augusztus 27-én a veszprémi börtön lakói számára. Mindszenty József püspökünk ígérte látogatását. Tudtuk, hogy nem is oly rég ő is lakója volt ennek a börtönnek, így különös örömmel és várakozással tekintettünk a magas látogatás nem mindennapi eseménye elé.

Ekkor már közel háromezren szorongtunk a veszprémi várbörtön kicsiny celláiban. Együtt voltak itt a vármegye vezetői, vezetettjei, öreg és fiatal, mindenki, aki az előző világban valaminek számított, vagy akit a mindinkább felburjánzó bosszú és gyűlölet idejuttatott. Az internáltak és előzetes letartóztatásban levők voltak többségben, de egyre emelkedett az elítéltek száma is. Ezek között voltam magam is, a már tavasz folyamán rám kimért 5 év börtönnel, amelyet újságcikkeimmel érdemeltem ki, mint az egykori püspöki hetilap, a *Veszprémi Hírlap* Mindszenty által kinevezett főmunkatársa, majd ennek megszűnte után a *Veszprémmegye* tollforgatója.

A veszprémi börtön a Várhegy nyugati oldalát képező sziklafalra épült ügyészségi épület alatt van háromemeletnyi mélységben. Lent a legalsó emeleten kezdte látogatását a püspök, titkára dr. Szemes József társaságában. A börtönfelügyelő és szolgálatvezető őrmester mellett én is kíséretéhez tartozhattam, mint börtönírnok, mely egyébként is bizonyos mértékű szabad mozgással járt a börtön területén. Belépve néhány cellába, hallottam az erősítő, vígasztaló szavakat, melyeket rabtársaimhoz intézett magas látogatónk. Utoljára maradt az első emeleti 13-as cella. Hatodmagammal voltam lakója: volt főispán, ügyvéd-képviselő, orvos, gyárigazgató, kántortanító közöttünk. Elég színes reakciós társaság voltunk.

Köszöntés után halk, határozott hangján szól hozzánk püspökünk: „A Gondviseléstől valamennyien feladatot kaptunk és utunk végén el kell számolnunk kapott talentumaink szerint. Mert a számunkra jelölt úton végig kell haladnunk áldozattal, hűséggel — hitünkhez, magyarságunkhoz. Így Nagyasszonyunk, a Boldogságos Szűz is velünk lesz...” Emlékszem, elég ügyetlen szavakkal mondtam köszönetet rabtársaim nevében. Mikor éppen tárgyaltuk az eseményt, Szemes titkár visszatért, s engem keresve közölte, hogy püspök atyánk szívesen mondana számunkra misét — ha ez lehetséges — a börtön udvarán.

Már diákkoromban is lelkes szervező, rendező voltam, ezúttal sem volt kétségem arról, hogy mi a feladatom, hisz a rendkívül kitüntetett ajánlat nekem szólt. A börtönfelügyelő, aki egyébként isko-

latársam volt, óvatosságra intett, de támogatva a tervet, annál is inkább, mert a börtönkápolna gondozója, sekrestyéje és ministránsa voltam egy személyben. Így a szolgálatvezető őrmester kíséretével néhány esti fordulóval áthordtam a szomszédban lévő püspöki palotából a miséhez szükséges kellékeket. A kedves mosolyú s aranyzívű *Mária nővér* és néhány rabtársam segítségével gyönyörű, virágos oltárt állítottunk a börtön udvarán.

Előzőleg celláról cellára jártam az ügy érdekében, de nem volt nehéz dolgom, mindenki lelkes izgalommal készült és szeptember 5-én megtelt rabokkal a börtönudvar, amikor megérkezett főpásztorunk. Némán tekintett végig rajtunk, majd a gyönyörű oltárra fordult tekintete...

Néma csend van, segíték az öltöztetésnél, majd csengetek. Megszólal kántor cellatársam kis orgonája: *Bemegyek szent templomodba...* Az ének százak ajkáról csendül fel. Pár pillanatra elgondolkodom: kis gyermekként ministráltam már, s később is, nagydiák koromban, de most itt, e körülmények közepette... A súlyos élmény hatása erőt vesz rajtam. Elcsukló hangon felelem a lépcsőimát: *Ad Deum, qui laetificat iuventutem meam...*

Evangélium után főpásztorunk kifelé fordulva ismert, klasszikusan egyszerű, nyugatdunántúli ízü mondataival szól hozzánk. Gárdonyi Géza örökszép regényét az *Isten rabjai*-t választotta mondanivalója vezérfonalául. Mély átérzéssel beszélt a királylány Istenért, hazáért feláldozott földi életéről. Újra és újra a legendás történet tiszta képét tárta elénk, nemzeti tragédiánk áldozatai elé.

Úrfelmutatásra csengetek... Feleltünk néhány bárányfelhő. Alatta fecs-

kék röpködnek a késő délután csendjében, mintha örülnének annak, ami most idelenn történik. És áhítattal zeng az ének: *Most lett a kenyér Krisztus testévé...* Aztán áldozáshoz járulunk. Sorban odatérdelünk, s magunkhoz vesszük az Úr testét rabtársaimmal, s néhány látogatóval egyetemben. Remegő kézzel tartom a kis fémtálcát édesanyám álla alá. Összekulcsolt kezén fekete rózsafüzér csüng. Soha nem felejtendő pillantását rám veti. Könnyes tekintetéből valami olyasmi árad, ami csak anyai szívből fakadhat. Az oltár mellett *Hargitai Kálmán* börtönfelügyelőt látom feleségével. Hátrább a szigorú tekintetű, de aranyzívű *Bodó Ferenc* őrmester áll szolgálatban. Ők emberséggel voltak hozzánk egy embertelen világ kezdetén, amíg aztán — épp ezért — őket is leváltották.

Püspökünk áldásra emelte kezét. Nem is sejtette talán még akkor, ő lesz az ország prímása rövidesen, hogy *XII. Pius* pápa fejére helyezi majd a mártíromságot jelképező bíbornoki kalapot. Nem sejtette, hogy ezzel megkezdődik majd az egyházért, a világ legárvább népéért folytatott, megalkuvást nem ismerő küzdelme, golgotája.

Felcsendült *Mária* országának örökszép fohásza, a *Boldogasszony Anyánk*, régi nagy *Pátrónánk*... A börtön falai visszhangozták ezt a döbbenetes szép, ősi imádságunkat. Éreztem, hogy ezzel egy kifosztott és megkínzott, romokban heverő ország könyörgése szállt az ég felé.

Ma évtizedek után, álmatlan éjszakákon meg-megjelenik előttem a veszprémi börtönmise képe, és pontosan ötven év távlatából is hallom, amint a magyar fájdalom és remény fohászát ott a *rabok* éneklék.

Serényi István

(Veszprémmegyei „Napló”)

Hírek - események

JEZSUITÁK SZARAJEVÓBAN

Újból megnyitották rendházukat a jezsuiták a bosnyák fővárosban. A rend tagjai évtizedeken át vezették a város egyik plébániáját, de a közösség a háború miatt 1992-ben feloszlott. Most három atya kezdte meg működését tanuskodván az egyetemes egyház szolidaritásáról; emberi, erkölcsi, lelki segítséget kívánnak nyújtani a háborútól meggyötört lakosságnak. A Jezsuita Menekült Szolgálat a háború kitörése óta már eddig is jelentős segítséget nyújtott a boszniai menekülteknek, főleg a két legtöbbet szenvedett városban: Szarajevóban és Tuzlában. VR/MK

ÚJJÁALKULT A KALOT

Keszthelyi Ferenc váci megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Kar megbízottja jelentésében, 60 meghívott személy újból megalakította az 1946-ban hamis vádak alapján betiltott KALOT mozgalmat. A módosított alapszabály kibővítette a mozgalom működési körét, számolva a megváltozott körülményekkel és igényekkel. A KALOT, teljes nevén: Katolikus Népfőiskolai Szövetség, mint neve is mutatja: katolikus egyházi szervezet és jogi személyi státussal rendelkezik. MK

MI VAN AZ EGYHÁZI INGATLANOKKAL?

Magyarországon az egyházi ingatlanok visszaadása egyelőre még várat ma-

gára. Indokolásul Fodor Gábor kultuszminiszter azt mondta: a megtorpanás anyagi okok miatt következett be, mert — mint mondta — az *előző kabinet* elköltötte az erre szánt költségvetési összeget. Nagy meglepedésének adott kifejezést, hogy az egyházak megértő magatartása lehetővé tette az ingatlanok pénzbeli kifizetésének, illetve visszaadásának 20 évre történő elhalasztását. Szerinte olyan modell kialakítása kellene, amely automatikusan biztosítaná az egyházak állami költségvetési támogatását és nem tenné azt függővé a mindenkori kormány hozzájárulásától. MK

CIGÁNYOK ZARÁNDOKLATA LORETÓBA

Az elmúlt őszi, október 16-án és 17-én római cigánycsaládok zarándokoltak a híres olaszországi Loreto kegyhelyre. Három évforduló kínálta erre az alkalmat: 50 éve ért véget a második világháború, amelyben a nácik mintegy félmillió cigányt irtottak ki; 30 éve annak, hogy VI. Pál pápa a Róma melletti Po mezia-ban találkozott az európai cigányokkal; végül 1995-ben megkezdtek a spanyol polgárháború cigány vértanúja, Caterino Jimenez Malla boldoggáavatási perét. A cigánycsaládok zarándoklata főpapi szentmisével zárult, amelyet a Mária-kegyhely igazgatója, Pasquale Macchi érsek mutatott be. MK

KÖNYVESPOLC

PÁZMÁNY PÉTER: KERESZTÉNYI IMÁDSÁGOS KÖNYV, Bibliotheca Hungarica Antiqua. Balassi Kiadó. Reprint. 750 Ft.

1606-ban jelent meg az azóta számos kiadást megért imádságos könyv. Rövid ismeretlenségét egy a mai magyar nyelvhez hozzáigazított idézettel vezetjük be. Mint olyan sokszor, itt is hozzánk szól Pázmány Péter, s korunk magyar társadalmának alapvető problémájára tapint rá. „Az ki azért bizonyosan és kevés munkával meg akarja az igazságot esmerni, szükség, hogy azt cselekedje, amit a parasztember, amikor valamely fát ki akar irtani; ki nem kopácsol az apró ágbogakon, hanem egy gyökerét vágja ki és egy munkával az ágait is ledönti. Így mi is a visszavonások gyökerét tekintjük meg, és ha ezeket valóban eldönthetjük, egyszersmind vége lesz a veteledésnek”.

Már ez a kis ízelítő is például szolgálhat Kosztolányi Dezső örökre szóló ítéletéhez: „Nincs többé lehetetlen ezen a nyelven. Még csak néhány húrja van, de azért úgy játszik rajta, mint hangszere. Csodát művel”. Ez mutatkozik meg Pázmány pályafutása elején írt imádságos könyvében is. „Az nemzetes és becsülletes Kapi Anna Azzoninak” ajánlja imakönyvét, annak főrésére írta, látván „mely szűkön és ritkán találatték a mi nemzetünk közt keresztényen imádságos könyvecské”.

Azóta sem jelent meg imakönyv ilyen ékes nyelven. A keresztény ember életszemléletének ritka gazdagságát tárja elénk. Tíz részben a legkülönbözőbb helyzetek érzelmvilága kapott itt helyet, az erkölcsös élet normái, szokásai fogalmazódtak meg benne. Az ember győzedelmét önmaga rosszra hajló természete felett szolgálják az egyedülálló stílusbeli virtuozitással és szenvedélyes bensőséggel megírt imádságok.

A következő idézetben eredeti nyelvében szól hozzánk a kardinális lelképásztor. „Kezünk fogják Vram, a mi zegeni lelkünket sok kegyetlen ellenséggel, kik vralkodni akarnak raitunk. A Test, világh, eordeogh szüntelen ostrommal megh akarnac hodolatni”. Persze, nem egyszerű dolog a négyszáz esztendősszöveget olvasni. Am megéri a fáradságot, mert tanúi lehetünk a szívünket, lelkünket, elménket meghódító szép magyar próza születésének, és Isten dicsőségét és jómagunk esendősége felett aratott győzelmet zenghetjük a magyar próza atyjának mennyei fényt sugárzó szavaival. A „Magunc lelki javaiért való keoneorgése” ebből a fényből táplálkozva segítenek bennünket az Istenhez vezető úton.

S végül: egy sajátos magyar spiritualitás áramvonalába kapcsol be bennünket Pázmány Péter keresztényi imádságos könyve. Bár mind több magyarban ragyogtathatná fel az isteni kegyelem teljességét.

Jákli István

PROKOP PÉTER ÚJ FESTMÉNYE AQUILÁBAN

Aquila Olaszország közepén fekszik a 2900 méter magas Gran Sasso hegy tövében. November 19-én Kapisztrán Szent János és Máté apostol tiszteletére szentelték fel új templomát. Az ünnepélyes szentmisén átadták Prokop Péter Rómában élő magyar papfestő Kapisztrán Szent Jánost ábrázoló festményét. VR

*

Árpádházi Szent Erzsébet ünnepén, november 19-én, vasárnap, a Szentatya megáldotta azt a feltámadt Krisztust ábrázoló faszobrot, amelyet a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége nevében Rabi József, Rómában élő fogorvos ajándékozott az egyik külvárosi kerület, Tor de Cenci templomának. A négy méter magas szobrot Rózsa Mihály erdélyi fafaragó készítette somogyi hársfából. MN

*

Rónay György katolikus író, a Vigilia egykori főszerkesztőjét Göncz Árpád köztársasági elnök posztumusz Nagy Imre emléklappal tüntette ki.

Amit ifjan az erkölcsi dologban a nyers e' me magába kapcsol, még görbe vén-ségében is nehezen felejtí.

Faludi Ferenc

SZÁLL A NAP

Száll a nap, az élet napja,
Tél van és az est közel.
Körülottem lassan-lassan
Minden szépet hó föld el.

Zuzmarában, jégvirágban
Visszarémlik a tavasz,
De az érzés nem a régi,
És többé a vágy sem az.

Szívem, mint a fáradt vándor,
Meg-megpihen, elalél,
És fölötte vad sirámmal
Tovazúg az éji szél...

Endrődi Sándor (1850—1920)

Évfordulóit ünnepli a magyar cserkészet

Az idei nyárató nagy seregszemplére hívogatta a Külföldi Magyar Cserkészszövetség apraját és nagyját. A világrészeken szétszóródott árvalányhaját itt is, ott is bokréta köztöltték a jubiláló, a megemlékezések résztvevői. A Sík Sándor Cserkészparkba sokan és sokfelől érkeztek. A táborokapun a csodaszarvas nyurga alakja mellé súlyos számok kerültek:

1910 — 1945 — 1995.

Eljöttek a régi, magyarországi cserkészemlékeket őrző idősebbek, a veteránok, a külföldön újrakezdők és a mai fiatalok, akik már itt születtek. A fennállásának nyolcvanötödik évfordulóját ünneplő magyarországi cserkészet is elküldte képviselőjét, Lukács János ügyvezető elnök személyében, hogy hitet telessünk az anyaországi, az elszakított területeken működő és a tengerentúltra szakadt cserkészetünk egyetemessége mellett. A Fillmore-i nagytábornak a honfoglaláskori törzsek jelmezeibe öltözött táborlakói naponként lelkesen harsogták, hogy a humánumért, a hazáért, magyarságukért és a hitbeli elkötelezettségükért folytatott harcuk „katonai vagyunk valahányan”.

Az egykori regösök, krónikások és falukutatók újkori legújországi: az altáborokat látogató „riporter” állandó mozgásáról számolhat be. A tábori újság szerkesztője felé siet. Nyomában éppen szabályosan lépkedő és magyarul beszélgető cserkészlányok vonják magukra a figyelmet. A mellettük fürgén elmasírozó lányok 10—12 évesek, és mind tisztán beszél — magyarul. Most az a jól ismert meleg érzés tölt el, ami mindig újra tudatosítja bennem, hogy: **é r d e m e s !**

Az egyik útkanyarnál két nyakigláb fiú későn vett észre. Angolul hangoskodtak. Hosszasan rájuk néztem. Elvörösödvé zavarba jöttek. Ők is tudták, mi a dolgok rendje. A hétvégi magyar iskolában és a cserkész összejöveteleken elégszer hallották: „magyarul! magyarul!” — Ez a jubileumi tábor is sokmindent meglátatott újra. Lelkes sokféleséget és különböző vidékek sajátosságait is felismerve, az itt táborba szálló fiatalok társadalma olyan csodálatos egység kialakítására képes, amire csak olyanok alkalmasak, akiket egy egészen magukénak vallott eszme és világszemlélet kovácsolt össze. Zászlaik, tábori keresztjeik és kopjafáik tövében világossá lesz a csoda: népi tájegységekben települt, a népdalok zenei anyanyelvét meglepő „bőbeszédűséggel beszélő” külföldi magyar cserkész valóban része a nemzetnek. Fél századon át igaz volt és maradt „minálunk” a tétel: **a cserkészitábor: Magyarország kicsiben.**

A riporter megállapíthatja az idén is, hogy a tábor-rend, a „felső-vezetés” és a mindig helyenlévő tábori törzs jól olajozott és évtizedek óta bevált működése, a tábori újság órá-

ra kész napi példányai, a leány- és fiú táborok távolságát áthidaló posta-szolgálat „szíves” levelei, mind egyetlen nagy szeretetkörbe kapcsolják a résztvevőket.

Sokan, a nagy távolságok ellenére is, a múlt esztendő után, cserkészkedésük gyümölcsét hozzák magukkal. Ha egy vagy két év kimarad, valóságos hiányérzet sűrűt benünk, hogy az összeszokott gárdával újra találkozunk. Életreszóló, mély barátságok egész sorozatát, cserkész-házasságokat köszönhetünk annak, hogy valahol egy-táborútnál melegedtünk. Sok fiatal segédtsízt és cserkésztiszt nevelődött köreinkben a külföldi magyarság és a haza érdekeinek szolgálatára. — Amikor újra találkozunk — bár az évek szaporán múlnak — az elvégzendő feladat új posztjain találjuk egymást. Egy újabb táborban: a tábori kórház nemrég doktorált ifjú orvosával cserkész gyógyítja a cserkészt, a komputer tudományának iskoláin tanult fiatal a táboriroda számítógép-vezetője. A vizellátás, a nemsokára nyomdába kerülő új leánycserkész könyv írógárdájának ugyancsak komputeres szerkesztője, a cserkészbolt, a kiállítás, a tábori rendőrség és műszak ma már olyan kipróbált intézményeink, melyeket ugyanaz az erő és elkötelezettség élte. Talán túlzott dicsekvés nélkül elmondhatják ennek a nagy cserkész-családnak sokféle szolát tevői, mindnyájan megsejtettek valamit abból, amiről Reményik Sándor így beszél: „Akarom, fontos ne legyen magamnak — A végtelen falban legyenek egy téglák — lépcső, min felhalad más — Ekevas, mely mélyen a földbe ás — ám a kalász nem az ő érdeme —”

Az 1995-ös Fillmore-i táborról ezek a számadatok is elmondanak egyet s mást: Több mint ötszázán képviselték Ausztrália, Ausztria, Argentína, Brazília, Kanada, Németország, Svájc, USA és Venezuela magyar cserkészcsapatait.

A hazatérés előtt, a záró-táborútnak magasba sziporkázó lángjainál cserkészcsaládunk a közepre szőlította a 75. születésnapját ünneplő Bodnár Gábort. A hét törzs tagjai fejére olvasták fél évszázadon át gyakorolt „erőszakos erényeit”. Ennél a köszöntésnél egy olyan vezéregyéniségre villantak a fények, aki ötven éves külföldi életének útjain, repülőn, autón, papíron és telefonon jól szervezett konferenciákon és pénz felhajtó akciók kihívásain át mozgatta és „kényszerítette” eredményes cselekvésre munkatársait.

A magyarországi cserkész-közösség dr. Lukács János küldöttel fejezte ki halálját és elismerését ennek az egész életét a magyar cserkészetnek áldozó embernek. Az ő szemében alig-alig látott bárki is könnyeket. Mostani táborútnak füstje talán jobban kikezdte az ő messzebre és magasabbra fürkésző szeméit. A miénket is. Az az életmű, amit a külföldön általa tovább-szervezett és hatásaiban és eredményeiben megcsodált magyar cserkészet jelent, valóban történelmi dokumentum-gyűjteményben lesz csak bemutatható. Valaki már javasolt is mottót a fedőlapjára: **N y o m á b a s z e g ö d t e k . . .**

A Fillmore-i táborkereszt felől az esti ima utáni kürtző takarodója még viszhangzik az erdőn. Benne rezegnek új tábori ébresztők hangjai is. A New York-i hegyek fölött elcserekesztett a hold. Gödöllő és Fillmore csillagképei otthoni és itteni cserkészt egyaránt eligazítanak.

P. Végvári Vazul OFM

MEGHÍVÓ SÁROSPATAKI TALÁLKOZÓRA

A Református Kollégium, a Tanítóképző és a város szeretettel hívják az öregdiákokat és Patak barátait az 1996 június 20—30 közötti nagy találkozóra, amelyen a volt pataki diákok műveiből, műalkotásaiból, könyveiből, kiállításokat illetve beszélgetéseket is szervezünk. A találkozás sikere érdekében kérjük diáktestvéreinket, barátainkat, hogy 1996 január 31-ig közöljék velünk a következő adatokat: 1. Név. 2. Melyik iskolában tanult és mikor? 3. Foglalkozása. 4. Érdeklődési köre, hobbi? 5. Az iskolai találkozókra kívüli milyen programban, kiállításban, megbeszélésben kíván részt venni? 6. A találkozóval kapcsolatos javalata. 7. Pontos postai címe. Az előzetes jelentkezések az alábbi címre küldendők: Református Kollégium igazgatósága, H-3950 Sárospatak, Rákóczi út 1., vagy Cemenius Tanítóképző Főiskola Főigazgatósága, H-3950 Sárospatak, Eötvös út 7.

Patak és iskolái szeretettel várják a „hazalátogató” diákokat, vendégeket!

Előkészítő Bizottság

Bajor-magyar közös mise

ÁRPÁDHAZI SZENT ERZSÉBET ÜNNEPE MÜNCHENBEN

Meglehetősen hideg, szeles idő köszöntött ránk az idei Erzsébet napon. Mégis jóleső érzéssel nyugtázhattuk, hogy a *müncheni St. Rita* német plébániatemplom, ha nem is zsufolásig, megtelt az ismert-ismertelen hívőkkel. Már a nemzetiszín szalag kitűzése is kedves színfoltot jelentett a templomban, mellyel még ünnepélyesebbé tettük a két nyelvű eucharisziát. Örömmel, szelíd büszkeségünket növelhette az a tény, hogy ezúttal, mi, a magyar diaszpóra jelentettük a többséget! Sőt, a ministránsok számát illetően is „nyertünk”, bár ami ennél fontosabb, a két nyelvűség harmónikus egészítette ki egymást.

A szentmisét a német „házigazda”, *Josef Hurler* plébános celebrálta *Cserháti atyával* és viszontláthattuk régi ismerősünket, Günther Neumann, a Kapisztrán Szt. János templom esperes-plébánosát is. Hurler plébános Szt. Erzsébet életét, tevékenységét méltató szentbeszéde egy hazai történész előadásával vette kezdetét. A magával ragadó ismertetés felidézte bennem az andechsi kis kápolnát (itt van többek közt Szt. Erzsébet IX. Gergely pápától kapott keresztje!), Marburg város gyöngyörű gót templomát, melyek valóságos kincstárai Szt. Erzsébet ereklyéinek, kecses alakját idéző szobrainak, szárnyasoltároknak. Ebben

a templomban őrzik az Árpádház címe-revel díszített síremlékét és a röviddel halála után elkészült ún. Elisabethschrein-t (= ereklyeszekrény), a középkori ötvösművészet ékkövekkel kirakott remekét.

Merengésből Kodály „Magyar Misé”-jének dallamai vezettek vissza Miszióink idei, bizonyára egyik legemlékezetesebb szentmiséjére. Minden elismerésünk a nemcsak lelkes, de szépen is éneklő *Patrona Hungariae Enekkarnak*, *Jussel Ottó* karnagynak és *Molnár Károlynak*. Ezt igazolta a mise végén, a német hívek részéről felcsattanó spon-tán taps is.

A nemzeti Himnuszunkkal végetért szentmisét az oldottabb együttlét és agapé követte. Az ünnepi fogadást Hurler plébános, majd Neumann esperes közvetlen köszöntése és *Lengyel „Licibácsi”* megindító tanúságtétele vezette be. A fülnek, szemnek, száznak szánt ünnepi műsort az *Ifjúsági Ének- és Zeneegyüttes*, a fergeteges *Regös népitánc* csoport, meg az ízletes gulyásleves jelentette.

Ne mosolyogjon meg a kedves olvasó, de én úgy érzem, hogy ez a fel-emelő, örömkömben, finomságokban gazdag bajor-magyar közös megemlékezés az ünnepe Szt. Erzsébet tetszését is megnyerte.

Kucsera János (Eching)

Azóta sok minden történt

Reflexiók egy olvasó levélre

Egy késő őszi este, napi fáradtságos munka után vettem kezembe az „Életünk” 1995 októberi számát. Megakadt a szemem az „Emlékeztetes látogatás Székesfehérváron” című cikkben. Olvasom a sorokat, benne az évszámot. Aztán behelyettesítem. 1984 augusztusában még magam voltam a székes-egyházi káplán. Bizony akkor még valahogy úgy ünnepeltük Székesfehérváron is Szent István királyt, ahogy a cikkíró leírta. Csendben, magányosan. De azóta igen sok történt, s ha ma újra eljönne Székesfehérvárra, bizony egészen mást találna.

1988-ban újra országjáráson volt a Szent János ereklye s hozzánk is eljött augusztus 14-én. Hosszú lenne leírni a felejthetetlen napokat, melynek programjait akkori megyéspüspök atyánk betegsége miatt, — mint püspöki titkár és szertartó — szinte teljesen magam szerveztem. Fárastó, de igen szép munka volt.

A következő évtől, 1989-től kezdve már minden év augusztus 14-én a Szent János országjárására is visszaemlékezve, ünnepi szentmisére jönnek össze a Székesegyházban, ahol az itt őrzött Fejereklye előtt a mindenkori püspök megújítja az országfelajánlást, majd ünnepi megemlékezés következik.

Minden év augusztus 19-én a város hasonló ünnepi megemlékezést tart az egyházak, a társadalmi szervek, a katonaság, rendőrség s a hívősegély részvételével. Utána a közönség átvonul a Romkertbe — ma már Nemzeti Emlékhely — és virágot helyeznek el Szent István koporsójánál, amely mellett még ebben az évben helyrehozzák Aba-Novák freskóját is.

Természetesen Szent István király napján mindig van ünnepélyes püspöki szentmise, ezen szintén ott vannak a megye és a város vezetői, a honvédség és a különböző társadalmi egyesületek képviselői is. A szentmise után a Székesegyházból körmenetben visszük Szent István Fejereklyéjét a romkert sírhoz, ahol a polgármester és a megyéspüspök mond megemlékező beszédet.

Így ünnepel ma Székesfehérvár! S ha most találkozánk, hiszem, hogy élményekkel térnénk haza és az akkori káplán nem sajnálatból, hanem szíveslátásként vezetne be Önöket a Székesegyházba, — ami 1998-ra megújul —, a Püspöki Palotába, ahol most dolgozik. Vagy a Szent Imre templomba, amelynek lelkipásztori szolgálatát azért vállalta nagy örömmel, mert iskola-temploma lett a Szent Imre Általános Is-

kola és a Boldog Gizella katolikus Óvoda növendékeinek.

Kertész Péter

székesfehérvári püspöki irodaigazgató

ÚJ MAGYAR LEKÉSZ LINZBEN

Bolla Jenő volt bécsi magyar lelkész dr. Miklósházy Attila, a külföldön élő magyarok püspöke felkérésére Aichern Maximilian linzi püspök 1995 december 1-vel kinevezte Linz-egyház-megyei magyar lelkésznek. Bolla atya volt székesfehérvári lelkész, 58 éves és december 22-én elfoglalta lelkész-ségi feladatát Linz, Senefelderstr. 6 sz. alatti lakással. tel. 0043/732/34 25 86. Szere-ttel üdvözljük Bolla atyát, aki első Szentmiséjét mint éjjeli misét tartotta a Neue Heimat templomban karácsony estén. Köszönjük püspök Urunknak is irántunk tanúsított atyai gondoskodását.

(A Katolikus Értelmezőből.)

SZABÓ FERENC SZERZŐI ESTJE

Budapesten a Litea könyvesboltban rendezték meg Szabó Ferencnek, a „Távlatok” folyóirat főszerkesztőjének irodalmi estjét. Közreműködött Vitai Il-dikó, Nagy Gáspár és Nemeskürty István. Az esten bemutatták Szabó atya két új könyvét: „Csillag után” — Isten-keresés a modern magyar irodalomban című tanulmánykötetét és „Szomjazod hogy szomjúhózzalak” című verseskötetét. **MK**

DUNA TELEVÍZIÓ BARÁTI KÖR alakult 1995 december 3-án Münchenben. Cél: a Duna TV vevőkörének kiterjesztése Németországban; műsorainak rendszeres értékelése; morális és anyagi segítése; az elszakított területeken élő magyarság segítése vevőállomások felszereléséhez stb. A Baráti Kör keresi a kapcsolatot minden érdeklődővel és szívesen vesz gyakorlati tanácsokat is, főleg a vevőállomások műszaki berendezésével kapcsolatban. Címünk: Ungarischer Landesverband — Duna TV., Landwehrstr. 66 / IV., D-80336 München. Telefax: (089) 543 81 47.

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

AUSZTRIA

Linz: Halottunk: Köhegyi Mária, (Linz, Wimmerstr. 56), életének 60. évében elhunyt. Balogh Vince atya temette. Nyugodjék békében!

NÉMETORSZÁG

Frankfurt: Keresztelés: Kelemen Bálint, dr. K. Kornél és Perényi Orsolya kislfia, november 12-én a szentkereszttségben részesült. Kívánjuk, hogy növekedjék erőben és egészségben!

München: Keresztelés: Schmidmer Patrik, Sch. Florian Johannes és dr. Jager Katalin Andrea kislfia, a Damenstift templomban részesült a kereszttségben. Növekedjen Isten és embertársai örömeiben!

Stuttgart: Keresztelés: Nagy Susanna Noémi, N. István és Haller Gertrud kislányát november 11-én, Balingenben keresztelték. Isten éltesse őt mindnyájunk örömeire.

Stuttgart: Halottaink: dr. Deák István, 70 éves korában Stuttgartban elhunyt. Temetése november 20-án volt. Hubai József, 54 éves korában váratlanul elhunyt. Búcsúztatása a stuttgarteri Pragfriedhofban volt. Végző nyulalomra szülőfalujában, Oromban (YU) helyezik el. Köszönjük kedvességét, mosolyát, sokakat vidámitó muzsikáját. Mondj egy fohászt Te is érte kedves olvasó! Nyugodjanak békében. Az örök világosság fényeskedjék nekik!

*

Az október 16-án Münchenben elhunyt dr. András Mária lelkiüdvéért október 31-én Budapesten, a Margit körúti ferences templomban, Valentiny Géza preláts Szabó Ferenc jezsuitával, a „Távlatok” főszerkesztőjével együtt mutatott be gázmisét.

APOLLO

DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, ten-
gerentúrára — légiszállítással is — kö-
l-tözködés, bútorraktározás, külföldi
szállítmányoknál a vám elintézése.

**Összes nyugati és keleti államokba
oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!**

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes
CH - 1211 Genève 26
Telefon: 022 / 3 43 22 46.
FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztes László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

RÁDIÓ A TELEVÍZIÓBAN!

A DUNA TELEVÍZIÓ minden reggel 3/4 8
és 8 óra között rendszeresen megismétli
a Vatikáni Rádió előző napi magyar mű-
sorát. Ezzel a szolgáltatással is építeni
kívánja azt a lelki és kulturális hidat,
amely a határon belül és kívül élő ma-
gyarságot összeköti.

Jogszöveg minden kategóriában
vizsgálva együtt magyarul!

Münchenben két héten belül BUSZ és
TEHERAUTÓ vezeték lehet. Szállás meg-
oldott. Indokolt esetben a munkahivatal
a költségeket átveszi. „A türelemmel
végzett szorgalmas munkának mindig
beérkezik a gyümölcse.“ Sok éves tapaszt-
alataimat szeretném átadni Önnek is.
Forduljon bizalommal hozzám.
FARKAS Béla, ☎ 0172 / 8 61 74 47

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító vállalat
fordításokat magyarról németre és németről
magyarrá. 80336 München, Goethestr. 32.

Minden lapunkban ismertett, de a Ma-
gyarországon megjelenő egyéb könyvek
is megrendelhetők az alábbi címen:

K U P A, Distelfinkweg 21.

D - 81249 MÜNCHEN.

Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

Szamosi József:

PASZIÁNSZ

- Csevegések, játékok, napló (1945-46) -
172 oldal.

MŰLHATATLAN MŰLT

- Új és régi versek. - 186 oldal.
Egy-egy könyv ára portóval 20.— DM
(csak bankjegyenben)

— sajtó alatt —

MAGYAR LEGENDA EMLÉKEI
NYUGATON

25 színes és fekete képpel.

Megrendelhető a szerző címen:
Elektrastr. 7/b. 81925 München.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes és az evangélium,
vígaszalások. Rádiós magyar nyelvű
kazetta, 60 perc 10.— DM

Lourdes-i csodák és gyógyulások.
Dokumentumfilm hat csodásan meg-
gyógyulttal. Videokazetta magyarul,
90 perces, VHS, PAL 40.— DM

Árpád-házi Szent Erzsébet élete
(videokazetta magyarul, 40 perces,
VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i zarándokkönyv (dr. Szabó
József összeállítása) 7.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain
(kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes, Kereszt út, (videokazetta ma-
gyarul, 50 perces. VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i üzenet — elmélkedések
magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó
József összeállítása) 10.— DM

Patrona Hungariae,
színes zománcjelvény) 3.— DM

Szállításnál + portóköltséget számítunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur

ÉLETÜNK kiadóhivatala

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

SALUS KLINIK FÜR HAUT- UND
ATEMWEGERKRANKUNGEN

* Elegáns privátklinika magyar vezetés
alatt a német Alpokban

* Klímája és földrajzi elhelyezése egye-
dülálló (Salzburg 15 km, Berchtesgaden
és Königssee ca. 18 km)

* Bőr-, légzőszervi- és allergiás betegek
számára

* Kizárólag tudományos alapokon
nyugvó orvosi ellátás

* 26 %-os természetes sósvíz a saját
fizioterápiás intézetben.

* 103 egy- vagy kétágyas szoba.

Érdeklődni:

Telefon: (0 8651) 708 491 vagy 708 136

Fax: (086 51) 708 111.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Olcsó áron raktárról. — Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG.

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, mo-
dern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Tele-
fon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Szé-
her út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és tel.:
2750 550. Szeretettel várjuk az „Év panziója“
díjat nyert családias szállodánkban, zöldöve-
zetben, de közel a központhoz. Program szer-
vezés, zárt autóparkoló. Szállodai színvonal —
féláron!

Gyermekszertető, tiszta, jól szituált, 48 éves
magyar hölgy, többéves külföldi gyakorlattal,
elhelyezkedne házzvezetőnek. ☎ (H) 0036-1-
132 3205 este.

Kolpingház Esztergomban! Színvonalas szál-
lás reggelivel. Parkolás zárt helyen. Kedvező
árak. Kolping szakoktatási intézet, H-2051 Esz-
tergom, Pf. 147. ☎ / Fax: 0036-33-312 295.

Magyarországon élő, erdélyi, 26 éves füg-
getlen leány megismerkedne hozzáilló, sze-
retetre méltó, Németországban élő férfival. Cím:
Fedor Éva, H-1214 Budapest XXI. ker. Csepel,
Tinódi út 21.

MEGJELENT! Kisfalusi János: Ünnepi nép-
szokások a Keleti Egyházban és Reménység-
günk a könnyező Szűzanya c. könyvei. Meg-
rendelhetők: Kisfalusi János, H-3835 Viszló,
Fő utca 34. ☎ 0036-48-457 519 (H).

Eladó: Berkes Antal olajfestmény (60x80);
gobelinépek; herendi süteményeskészlet, he-
rendi madonna; különféle vitrintárgyak; —
Jeardiene (Bécs); bronz lovasszobor és egyéb
bronztárgyak. ☎ (D) 0221 / 760 67 74.

Budapestben, Kispeszt-Kertvárosban eladó 120
□-öles telken, 100 m² alapterületű, 3/2 szo-
bás összkomfortos családi ház garázzsal és
melléképülettel. Érdeklődni: Klug Pál, Bu-
dapest Háromszék utca 5, H-1194. ☎ (H)
0036-1-282 7914, vagy Kostolani Erika, Tel.:
(CH) 0041-1-363 31 41.

KERESÉS: Ki ismeri Gulyás János Cleve-
land-i lakost? (Szül. Hódmezővásárhely, 1925).
Utolsó ismert címe: 3620 Archwood Av., Cleve-
land, OH 44109, USA. Lehetséges, hogy tavaly
átköltöztek Magyarországra. — Keresi leánya:
Gulyás Gizella Ilona, Stuttgart (Németország),
Brüsszel (Belgium). Válaszokat kérem: „Salz-
burgi Szent Péter főapátság“ jellegre a kiadó-
ba, vagy nevelőapám címére: Mr. Lawrence
E. Seeley, Box 'R' No. 16 APO AE 09131.

AUSZTRÁLIA! 1984 szeptember óta!

Ha magányos életébe már beleunt, van
világviszonylatban nagyra becsült magyar
nyelvű TÁRSKERESŐ iroda, amely bi-
zalommal segítséget tud nyújtani Önnek
is. Tájékoztatójait levélben küldjön:
5 US \$/AU \$, 10 DM, 4 £, 60 SK, 10 SFr.
60 Fr, 100 ÖSch, 600 Ft., légitársasági köl-
tségekre az alábbi címre: „GLOBALCON-
TATC“, „EG J 96““ P.O.Box 325, SUN-
SHINE, VICTORIA, 3020 AUSTRALIA.
Figyelem! semmilyen csekket és postai
pénztárványt nem elfogadandó (beváltási
díj nagyobb az itt kért összegtől!). Cím-
zést nyomtatott betűkkel kérem. Tájéko-
ztatót csak a fenti összeget elküldők kap-
hatnak légitársasággal!

Szeretettel meghívunk minden érdeklődőt
a hagyományos frankfurti

MAGYAR BÁLRA
ÉS TÁNCBÁZRA,
melyet 1996 február 10-én, szombaton

a Höchst AG Jahrhunderthalle kasino
termeiben tartunk meg. Hangulatos tánczene,
tombola! Teremnyitás 19.30 órakor.
Felvilágosítás: hétfőtől péntekig, 9—12 óráig
a (069) 61 21 66 telefonszámon.

A Frankfurti Magyar Egyházközség
— bálrendező —

„TÉTE NY“ Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 · 80335 München
Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Etyeki Chardonnay	8.80
Alföldi olaszrizling	6.50
Alföldi kékfrankos	6.50
Villányi rosé, Kékportó	8.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Egri bikavér	9.50
Egri leányka	7.50
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Vilmos körtepálinka	29.—
Unikum	29.—
Egri cseresznye-pálinka	25.50
Császárkörte	21.50
Diólikör 0.5 liter	14.50
Címeres barackpálinka	33.—
Sárgabarack-, Málnalikör 0.5 liter	13.50
Tarhonya, kocka, laskatészta per kg	7.—
Májás-, véres hurka, disznósajt	13.—
Tokaszalonna	15.—
Füstöltszalonna	12.—
Friss kolbász	15.—
Házi kolbász	25.—
Téliszalámi	33.—
Szegedi szalámi	30.—
Csabai, Gyulai	27.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

A magyarok legkedveltebb találkozóhelye
a hagyományos müncheni

MAGYAR BÁL.

Ez alkalommal a 40.

Az eddigi nagyszerű keretek között
1996. FEBRUÁR 3-ÁN, SZOMBATON,
20.00 órai kezdettel,

a HOTEL BAYERISCHER HOF (Promenade-
platz 2 - 6, München 2) dísztermében tartjuk.
Kérjük kedves honfitársainkat és barátainkat,
hogy rendezvényünk dátumát már most je-
gyezzék elő a naptárba!

A bálrendezősg.

Németországban rendezett körülmények kö-
zött élő, német állampolgár, nemdohányzó,
50/172/72, tanár keresi esetleg németül is be-
szelő, nemdohányzó, melegszívű, őszinte, sze-
retetre váró hölgy ismeretségét 35—48 éves
korig. „Baldogok leszünk“ jellegre várok.

MAGYAR SZENTMISÉK

A szentmisék rendjét következő szá-
munktól kezdve új rendszerrel közöljük!

NÉMETORSZÁG

München-Freisingi egyházmegye:

AUGSBURG, minden hónap első vasárnapján,
10.00 órakor a Stern Kloster templomban. —
Augusztusban szünet.

KEMPTEN, minden hó 3. vasárnapján, 10.30
órákor, Eicher Kirche. Fehér István lelkész.
napján, 11 órákor, a Rossacker-kápolnában.

MÜNCHEN, minden vasár- és ünnepnap 10.30
órákor, a Damenstift-templomban. Dr. Cser-
háti Ferenc plébános.

Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40,
81925 München. ☎ 089/98 26 37. Fa x98 54 29.

ROSENHEIM, minden hónap 2. és 4. vasár-
napján, 11.00 órákor a Rossacker-kápolná-
ban. Augusztusban szünet.

Rottenburg-Stuttgarteri egyházmegye:

Münster-, Paderborn-, Osnabrück
egyházmegyek:

HAGEN, minden hónap 1. vasárnapján, 10.30
órákor, a St. Josef Hospital kápolnájában.

MENDEN, minden hónap 1. vasárnapján, 15.30
órákor, a Heiliges Kreuz templomban (Bat-
tenfeld).

AACHEN: Minden hónap 1. és 3. vasárnapján,
11.00 órákor, az Orsolyiták kápolnájában,
Bergdich 32 / 36.

MÖNCHEN-GLADBACH: A hónap 4. vasár-
napján 11.45 órákor, a Katharinenstift-ben,
Franciskaner Str. 45 / 47.

KREFELD: A hónap 4. vasárnapján, 17.00 óra-
kor a St. Pauli Stift-ben, Weber Str. 9.

A szentmisék helyét és idejét helyhiány mi-
att nem tudjuk minden számunkban hozni.
Ezért felváltva hozzuk a nyugateurópai orszá-
gok miseredjét. Szerk.

FRANCIAORSZÁG

PARIS: minden vasár- és ünnepnap 11 órákor.
ROUAUX: általában minden hónap 3. vasár-
napján 11.00 órákor (rue du Curé).

CAMBRAIX: általában minden hónap 3. szom-
batján, 19.00 órákor (5 rue du Grand Se-
minaire)

Érdeklődni lehet a 20 46 25 58 (Bondues) tele-
fonon, van-e változás.

Mission Catholique Hongroise 42 rue Albert
Thomas, F-75010 Paris. Metro: République és
Jacques Bonsergent.

ANGLIA

London, Közép- és Dél-Anglia: Lelkész:
Msgr. Tüttö György, Hungarian Roman Catho-
lic Chaplaincy of Our Lady Dunstan House,
141, Gunnersbury Ave., London W 3 8 LE. Tele-
fon/Fax: 0181-992-2054.

LONDON: Mindszenty Otthon, 5 Arundel Gar-
dens, W 11. Minden hónap első vasárnap-
ján, 17.00 órákor.

SOUTH CROYDON: St. Gertrude plébánia
templom, Purley Road-on, Brighton Road-
ról. Minden hónap 4. vasárnapján, 13 órákor.
Lutonban, Leicesterben, Bristolban, Reading-
ben, edfordban, Brighton-Hoveban, Wor-
thingben időközönként a körlevélben közölt
időben és helyen. Érdeklődők forduljanak a
londoni főlelkészhez tájékoztatás végett.

Észak-Anglia: Lelkész: Ft. Lakatos Dénes,
St. Mary's, East Parade, Bradford, BD 1 5 EE.
Telefon: 01274 - 721248.

BRADFORD: a Bradfordi magyar Klubban,
4 Walmer Villas alatt, minden hónap első
vasárnapján, 10.00 órákor.

ROCHDALE/MANCHESTER: a Rochdale-i
Magyar Klubban, 78 Milnrow Road alatt,
minden hónap 2. vasárnapján, 12.00 órákor.
WOLVERHAMPTON: a lengyel templomban,
Stafford Road, Oxley címen, minden hónap
harmadik vasárnapján, 15.00 órákor.

NOTTINGHAM: a lengyel templomban, 2
Sherwood Rise alatt, minden hónap negyedik
vasárnapján, 12.30 órákor.

Magyarországi és erdélyi hölgyek
20 és 60 év között várják ápolót és
megbízható urak ismeretségét
házasság céljából.
DONAU SERVICE
Postfach 41. CH-8552 Felben-Wellhausen
☎ 0041 - 54 - 65 28 55.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészsg
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészsg
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. András Mária †, dr. Bogyay Tamás †,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József
(olvasó- és tördelő szerkesztő).

Kedaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelke-
szek terjesztik, ők küldik szét és né-
lök is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs ma-
gyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi
az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légitársasággal DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseiket csak 15-ig fogadjuk el.

Postgironum München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH
Ferchenbachstraße 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-
kontónkra kérjük! Kath. Ungarn-Seel-
sorge München, — Sonderkonto:
Postgironum München,
Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jelige portóval	7.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétzerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 százalékos kedvezmény.
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden eset-
ben felelnek meg a szerkesztőség véleményé-
nek. — Kéziratokat nem örzünk meg és
nem küldünk vissza!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:
Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126,
Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő:
„ÉLETÜNK“. Kérjük szíveskedjenek a
fenti címre, ne Münchenbe küldeni a
csekket. Itt egyenként beváltásnál a 40.—
DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban.
Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.—
US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből
postázzuk.

A szerkesztőség fenntartja magának
a jogot, hogy rövidítésen a beküldött
írásokon, leveleken.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STILU-
SÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj
befizetése után tudunk közölni!

ANNEMARIE SCHWARZ hites tolmács és
fordító, magyar-német és német-magyar for-
dítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szö-
veget is). 40479 Düsseldorf, Camphausstr. 14.
Tel.: (0211) 44 22 40. Fax: (0211) 44 28 16.